

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

د حج د مناسکو لارښود

د قرآن مجید او محمد صلی الله علیه وسلم د احادیثو په رڼا کښی

د محترمو حاجیانو د پوهی د پاره

په پښتو ژبه لیکل شوی دی

ټولونه او لیکنه:

د حاجی عبدالغنی برېښ

خاص د الله جل جلاله درضا پاره

دغه کتاب د هر حاجی صاحب د پاره وړیا هدیه کیږی

هیڅوک د هغه د خرڅلاو حق نلری

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

شروع کوم په نامه د الله چی بی انتها مهربانه او ډیر رحم لرونکی دی

سریزه:

زه و تاسی ټولو مسلمانانو خوندو او ورنیو لره د الله جَلَّ جَلَّ لَهُ دَرَبَارَه د پوره او قبول سوی حج هیله لرم نو ددی هدف لپاره چی ستاسی حج پوره او مکمل وی او هیڅ کمبود پکښی نه وی، او هم د الله په پاک دربار کښی د منلو وړ وی، نومی د دغه د حج د مناسکو د کتاب په لیکلو پیل وکړ او د الله پاک په اراده او کمک می د هغو محترمو مسلمانانو خوندو او ورنیو لپاره چی د حج اراده ولری او د پښتو لوستونکی وی په ډیره ساده ژبه چی ذهن ته ډیره نژدې وی ولیکی ټولی مسلی د قرآن مجید د ایتونو او محمد علیه السلام د احادیثو په رڼا کی او د حنفی طریقی په اساس لیکل سویدی، ځکه چی دا سفر د ډیرو خلقو لپاره په ژوند کښی یو وار ممکن کیږی ځنی نیک بخته خلگ په ژوندانه کښی خو واره دا سفر کوی، خود اولی پلاد پاره هر څوک ځنی خاصو رهنمایی گانو ته او د حج د مناسکو زده کړی ته اړتیا لری. د الله پاک له درباره غواړم دا کتاب ستاسو سره پوره مرسته وکړی.

اود الله جَلَّ جَلَّ لَهُ څه هیله مند یم دغه کتاب و عامه مسلمانانو ته گټور او زما کوښښ دخپلی رضا سبب وگرځوی اوزما اوزمامور او پلار ته او هم ټولو مسلمانانو ته بی درحمت او مغفرت سبب وگرځوی. بيله شکه الله جَلَّ جَلَّ لَهُ اوريدونکی او قبلونکی او د سترواک خاوند دی .. آمین یا رب العالمین

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى مُحَمَّدٍ رَسُوْلِ اللّٰهِ مِنْ لَا نَبِيَّ بَعْدَهُ

ژباړه: جمله ټتا او صفت دی د واحد او بی شریکه خدای لپاره، درود او سلام پر محمد رسول الله چی نسته بل نبی ترده وروسته

سوال: حج خہ وخت دمحمد علیہ السلام پر امت فرض شویدئ؟

جواب: دہجرت پر نهم کال ددغه مبارک آیت په نازلید و سره پر مسلمانانو حج فرض شو

دقرآن مجید دآل عمران سورت په (۹۷) آیت کنبی الله پاک داسی امر کړیدئ

وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حَجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَيْهِ سَبِيْلًا وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِيْنَ (۱)

ژباړه: دالله له جانبه پر هغه خلکو دبيت الله شريفى حج فرض دى چى مالى او بدننى توان دتلو راتلو وهغى ته ولرى-او که چا سر غرونه وکړه نو الله وبندگانو (عالميانو) ته اړ(احتياج) ندی.

سوال: دحج او عمرى دپاره وختونه تعين دى که يا؟

جواب: الله جل جلاله دالبقرى سورت په (۱۹۷) آیت کی فرما یلی دی

الْحَجُّ اشْهُرٌ مَّعْلُومَاتٌ ط

ژباړه: دحج میاشتی معلومیدى (د شوال یا کچنى اختر داوولى ورځى د سپیدو خه نیولی بیا د ذالحجى یا لوی اختر د لسمى ورځى تر سپیدو پورى) دحج دپاره احرام ترل کیږی او ددغه مودې خه د باندی دحج دپاره احرام نه ترل کیږی بلکى د عمرى دپاره د کال په اوږدو کی هر وخت د حج دمخه او دحج وروسته د عمرى دپاره احرام ترل کیدای سی، مگر افضل وخت د عمرى دپاره د روژې میاشت ده

حضرت رسول اکرم صلی اله علیه وسلم فرمایلی چا چى دروژى په میاشت کی عمره وکړه دومره ثواب به وگتتى لکه زما سره چى بی یو ځای حج ادا کړی وی.

سوال: په حج کنبی باید د خشى نه اجتناب وشى.

جواب: دلوپ ذکر سوى آیت ادامه، الله پاک فرمایى-

فَمَنْ فَرَضَ فِيْهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ ط

ژباړه: چا چى حج پر ځان (د احرام او نیت په ترلو) لازم (فرض) کړ نو به د جماع- د جگړې

او بل هر ناروا خه ځان لری ساتې، پدی هکله به وروسته پوره معلومات وړاندی شی.

دلوپ آیات ادامه:

وَمَا تَفْعَلُوْا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللّٰهُ ط

ژباړه: هر نیک عمل چى کوی الله پاک په هغه پوه (اگاه) دى.

دلته یو څه ډیره توضیح لازمه گڼم:

الله پاک و تاته د هر نیک عمل په بدل کی څو برابره ثواب در کوی او ستا هر نیک عمل د الله پاک په نزد محفوظ او دهغه عوض به حتماً و تاته در کوی لکه چی الله جل جلاله د سورت مزمل شریف په (۲۰) آیات کښی داسی فرمایلی دی

وَمَا تَقْدُمُوا لَنَا فَتَنْجِسُوا فِتْرَةَ اللَّهِ وَتَجْحَدُوا بِهَا كَمَا كَفَرْتُمْ بِالْحَقِّ وَاللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ ذَكِيمٌ (۲۰)

ژباړه: هر هغه څه چه وړاندی لیږئ تاسی د پاره د ځانو خپل (خیر او نیکئ) نو بیا به مومی هغه په نزد د الله (دغه پخوا لیږل سوی حسنات) او ډیر لوی دی دهغه اجر او ثواب، او بخښنه

و غوړئ له الله څه بیشکه الله دی ښه مغفرت کونکی (د خطایاؤ) او ډیر درحم خاوند دی (په انعام د اجر او ثواب) سره.

ځکه چه هر لمونځ په حرم شریف کښی د مکې معظمې یو په سل زره (۱۰۰۰۰۰) واره د عادی د کورد لمانځه په نسبت ثواب لری که هغه بیا په جماعت هم وی نو ۲۷ چنده نور علاوه کیرې (۲۷۰۰۰۰۰) چنده کیرې نو همدا رنگه هر نیک عمل په حرم شریف کښی دو مره ثواب لری، مثلاً لمونځ-روژه که فرضی وی که نفلی که واجب وی که سنت-تلاوت د قرآن عظیم الشان- او هر ذکر د الله پاک- درود پر محمد صلی الله علیه وسلم او د مسلمانانو سره مرسته په عمل او گفتار- تبلیغ د احکامو د حج او دین او د اهل علم سره صحبت او پوهه تر لاسه کول د حج د مناسکو په هکله او په حرم شریف کښی ډیر وخت تیرول په ذکر تلاوت طواف د کعبې شریفی او کعبې شریفی ته په ولاړی کتل په محبت لکه مین چه خپلی معشوقی ته گوری، نو نیک بخته حاجی عجب فرصت پلاس درغلی دی د وخت څه اعظمی استفاده و کړه او په بیهوده خبروی می لاسه باسه او گتبی تر لاسه کړه چه پر لاری ځی د حاجیانو له لاری ډیری یا نور اذیت کونکی شیان گونښه کوه مه تر تیریره که چارهنمایی ته ضرورت درلودی او ته بلد وی ځان مه سپموه د حاجیانو سره تر تړانه مرسته کوه، فکر دی ونیسه په حرم شریف کښی هغو مره چه نیک عمل ثواب لری هغو مره ناوړه عمل تربل هر ځای ډیره گناه لری باید په کردار او عمل کښی- په ژبه او خبرو کښی- په فکر او تصور کښی ځان وساتې په هر حال کی درواغ ویل ښکښل کول- او غیبت کول دا هغه اعمال دی چه د چا حج نقصان من کوی ډیر احتیاط پکار دی خدای پاک د سورت الحج په (۲۵) آیات کښی داسی فرمایي

وَمَنْ يُرِدْ فِيهِ بِإِحَادٍ يَظْلِمُ نَفْسَهُ مِنْ عَذَابِ آلِيمٍ (۲۵)

ژباړه: هر چا چه اراده وکړه (پدغه مسجد الحرام) کښی دبی لاری په ظلم سره نو وبه ځکو مور ډه هغه دردناکه عذاب.

سوال: په حج کی فقر کول (سوال) څرنگه دی

جواب: د البقرې د سورت د (۱۹۷) آیات په وروستی برخه کښی الله پاک فرمایي.

وَتَزَوَّدُ فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ وَتَقْوَىٰ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ (۱)

ژباړه:-- تو ښه د ځانه سره واخلی ښه د تو ښو د ځان ساتل د سوال کولو نه او له ما نه وویږئ ای خاوندانو د عقل. چه هلته سوال کولو او فقر ته اړ نشی چه دا عمل د خدای پاک خاصتاً د حج په وخت کښی نه خو ښیری د مطلب د سوره العمرا د ۹۷ آیت په سر کښی ذکر شول چه تر څو تاسی مالی توان ونلری حج در باندی فرض ندی نو حج ته د فقراو سوال د پاره مه څه چه باعث د ازار او تکلیف دنورو حاجیانو ونه گرځی نور آیتونه د حج د احکامو په مورد کښی د البقرې د مبارک سورت د (۱۹۲) آیت څه نیولې بیا تر (۲۰۳) آیات پوری ادامه لری مراجعه وکړئ.

خو آیتونه د الحج دمبارک سورت شه دلته دیادولو وړ گڼم.

وَإِذْ أَبَوَانَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانًا لَبِيتٍ (الحج آیت ۲۶)

ژباړه: یاد کړه ای محمده هغه وخت چه بنکاره مو کړ ابراهیم ته خای دبیتي (مکی شریفی)

روایت دی چه دمکی شریفی خای لاله پخوا متبرک و نو د ډیری مودی (د نوح علیه سلام د طوفان را پدیخوا هغه نا معلومه شوی و) دخدای تعالی له جانبه و حضرت ابراهیم علیه سلام

ته امر و سو چه بیت الله ودانه کړه او دهغه معظم مقام نښی وروښودل شوی- حضرت ابراهیم

علیه سلام دخپل زوی حضرت اسما عیل علیه سلام په ملگرتیا دکعبی خونه ودانه کړه ، حق تعالی و حضرت ابراهیم علیه السلام ته امر وکړ چه

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ (الحج ۲۷ آیت)

ژباړه: اورغ وکړه (ای ابراهیم) په خلگو کښی د حج (دادا کولو) دپاره.

توضیح: کله چه کعبه شریفه ودانه سوه نو حضرت ابراهیم علیه سلام د الله پاک په امر د عرفات د غره پر سر ودریدی او داسی غږی وکړ (ای خلگو الله پاک پر تاسی حج فرض کړی و حج ته راسی) نو حق تعالی دغه رغ د ټولو خلگو داروحانو و غوږو ته ورساوه نو دهر چا دپاره چه حج مقدر و و دغه غږ ته یی لټیک ووايه ، دا هغه پتی د شوق سکروتی دی چه په زرها وپلی او سپاره د حج کولو زحمت پر سراخلی او د بیت الله شریفی په لیدلو خپلی سترگی رنوی- دا گواکی دهغې دوعا دمقبولیت اثر دی چه حضرت ابراهیم علیه سلام کړیده ، هغه وخت چه یی شیر خوره حضرت اسماعیل علیه سلام او دهغه مور بی بی ها جره

په وچ او بی او بو او ډبرینه محکه کښی لیری دهر ډول ابادی نه پریښول ، داسی دوعا بی وکړه-

دَّةٍ مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ (سورت ابراهیم آیت ۳۷) فَاجْعَلْ أَفْ

ژباړه: وگرځوی زړونه دخنی خلگو مایل په مینه چه راسی د ویته.

«دوهمه برخه د حج احکام»

سوال: څوک چه د حج اراده وکړي څسې رومي لازم دئ؟

جواب: ۱- د حج د پاره حلالی پیسې او حلاله نفقه لازمی کار دی په حرامو پیسو لکه د غلا-درشوت-دیتیم په پیسو یا په معامله او تجارت کنبی په ظلم او درواغو د نورو حق خوړلی وی پدغه ډول پیسو او نفقه حج کول څه مفاد نلری - چه حلالی پیسې برابری سوی

۲: بیا به نو د عمرې او حج په مناسکو بڼه ځان خبر کړې او پوهه به تر لاسه کړې دغه د مناسکو کتاب څو واره ولولې او د ځان ملگری یی کړه هر وخت ورته مراجعه کوه.

۳: چه د کوره د حج په نیت وزې په بسم الله بیا به دری واره الله اکبر ووايي

۴: کله چه په موټر یا الوتکه کنبی کیناستې دا دوعا به ووايي (سبحان الذی سخر لنا هذا وما کناله مقرنین وانا الی ربنا لمنقلبون - بیا به نو دا دوعا ووايي الهی زه له تانه پدې سفر کی دنیکی او تقوا او دداسی عمل چه ته په خوښیږی غوښتنه کوم الهی دا سفر راته اسانه او پخیر یی انجام کړی الهی ته د سفر تر ټولو بڼه ملگری یی آمین.

سوال: د حج فرض خودی؟

جواب: حج د اسلام پنځم رکن دی او دری فرضونه لری.

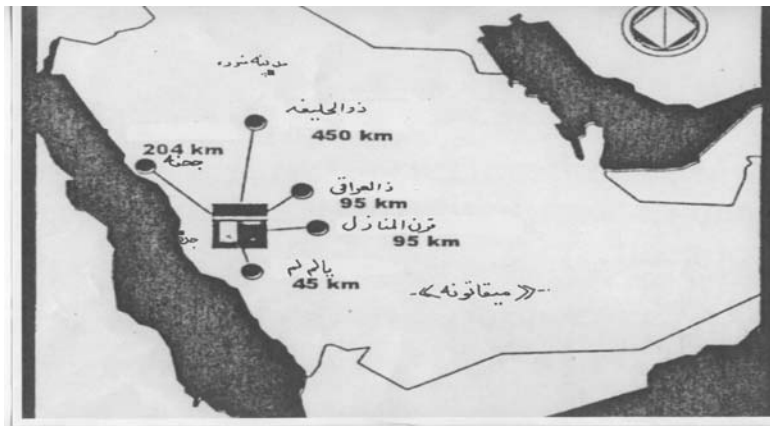
۱: احرام تړل د حج د پاره.

۲: د ذالحجی (د لوی اختر د میاشتی) پر نهمه په عرفات کنبی حضور.

۳: د بیت الله شریفی طواف.

لمړی فرض احرام:-

د نارینه د پاره عبارت د دوو ټوټو تکر څه دئ چه حاجی صا حبان یی دمیکات یا دهغه څه دمخه داسی اغوندی چه یوه ټوټه یی لنگ او بله ټوټه

بی څادریا پتو غوندی پر ځان راپیچل کیږی په احرام کنبی باید سر او دپښو بچلکی پتی نوی ، د نارینه د پاره افضله داده چه د سپین ټکره څه احرام برابر کړی ولی په رنگه ټکر کنبی هم صحیح دئ ، مهمه خبره داده چه په احرام کنبی به هیڅ بخی نه وی وهل سوی یعنی گنډل سوی به نوی او د احرام غوټه

کول هم ندى روا ، مگر قلفى سنتى استعماله ولاى سې او همدا رنگه گلمیخی غوندى غوتی چه بیله گنډلو ټنگیږی په لنگ او پتو پوری ممانعت نلری او چرمی یا پلاستیکی کمر بند چه په گل میخیو ټنگ سوی وی نه (په گنډلو) هم ممانعت نلری کو نبین به کوی چه دیو عالم او پوهه سړی سره که با تجربه وی لانه ملگری سې او داحرام تړل او ځنی احکام ور څه زده کړې داحرام تړل یو دحج د فرضیاتو دی که ونه تړل سې حج صحت نلری .

چه احرام دی وتاړه لمړی نیت دزړه او په ژبه داسی چه (احرام می تړلی د فرضی حج د اسلام ، یا دعمری دپاره) نو به نارینه په لوړ او از او ښځی په کرار او از تلبیه و وایی تلبیه داسی ده

(لَبَّيْكَ اَلَا هُمْ لَبَّيْكَ -- لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ -- اِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ -- لَكَ وَالْمُلْكَ -- لَا شَرِيكَ لَكَ)

ژباړه: په خدمت درته حاضریم الهی په خدمت درته حاضریم — په خدمت درته حاضریم هیڅ شریک نستته تالره په خدمت درته حاضریم — جمله ثنا او صفت نبی گڼی او برکت دئ تالره پاچایی ده تالره — هیڅ شریک نستته تالره .

دغه به نارینه په لوړ او از وایی تر څو هر څوک یی واورى هرشی چه دا سنا او از واورى په ورځ دحشر به شاهدی اداکوی چه دغه انسان لیبیک ویلی دئ ، مگر ښځی به یی په زړه کی وایی نه په لوړ او از که دچا دغه لیبیک نه زده کیدل نو هر ذکر چه یی زده وی و دوی وایی مثلاً قل هو الله — کلمه شریفه هر آیت چه یی زده وی صحت لری یا دی د کتاب له رویه و وایی مهم نیت دئ نیت باید ډیر خلص وی مثلاً احرام می تړلی دعمری یا احرام می تړلی د فرضی حج د اسلام ، او لیبیک دهر حاجی سره چه ملگری سوی اول به درى واره تلبیه و وایی او چه پر لوړه څیږی یا کښته کیږی هم به تلبیه درى واره په لوړ او از وایی

دښځو دپاره احرام هغه روز مړه عادی جامی دی او داحرام ټکری به پر سره وی مگر مخ به نه پتوی که پر مخ ټکری یا جالی را څوړنده وی په مخ پوری به یی نه منبلوی څه به دمخه لری وی ، ښځی جرابی او عادی بوټونه اغوستلایسی .

دنیت دپاره به وروسته مفصل معلومات وړاندی شی .

اوس نو چه نیت وسو او لیبیک وویل سو نوبه دوه رکعتنه سنت لمونځ ادا کړې په اول رکعت کښی به تر سورت فاتحې (الحمد لله) وروسته د ایها الکافرون سورت و وایی او په دوهم رکعت کښی به سورت اخلاص (قل هو الله) و وایی سنت دی . دا دی هم باید پیاد وی چه داحرام تر تړلو دمخه که امکان ولری غسل کول یا اودس (وضو) کول سنت دئ چه په هغه به دی سنت لمونځ هم ادا کړې ، که او به نوی نو تیمم هم صحیح دئ

که څه هم نن ورځ الحمد لله د سعودی دولت له خوا یا دنورو خیر اندیشه خلکو لخوا په هر میقات (هغه ځای چه دهغه ځایه احرام تړل کیږی) کښی دا داسه تازه کولو پوره امکانات موجود دی او څه مشکل نه لیدل کیږی ، مسئله داده چه که څوک نا پاکه وی مثلاً ښځه په عادت کښی وه یا په نفاس کښی وه او حتی که سړی جنوب هم وی احرام یی صحیح دی شرط دادی چه تر میقات به یی احرامه نه راتیریرې که نه نو دم (پسه) درباندى لازمیږی او که بیرته میقات ته وگرځیدی او احرام دی وتاړه نو دم څه بیرته خلاصیږی

سوال: احرام څه مانا:

جواب: احرام د (حرام) په مانا دی یعنی ځنی اعمال چه په عادی ژوند کښی روا اعمال دی مگر داحرام په حال کښی پر سړی حرام وی نو هغه څوک چه احرام بنده وی هغه ته محرم ویل کیږی نو هر محرم مکلف دی چه دلاندی اعمالو څه ډډه وکړی:

-جماع (دمیره او بنسختی شهوانی یو ځای کیده) منع دی

-گنډلی جامې به نه اغونډې، رڅپینه(خولې) نیکر او جرابې نارینه نسې اغوستلای

-د نوکانو وورینستانو اخستل منع دی، ددی دپاره چه و دغه عمل ته اړ نسې باید د احرام تړلو دمخه خپل اضافی وورینستان، لکه تربغل لاندی وورینستان، فرض او سنت وخریل شی او نوکان و اخستل شی.

-د داسی عمل څخه چه د وورینستانو د تویدو باعث کیږی مثلاً د سر گړول په زوره زوره یا ږمنځه ول د سر او پیری د غسل او او داسه په وخت کی د ځان منبلو څه چه د خیر و او وورینستانو د تویدو باعث کیږی باید ډډه و سی.

-خو شوی او عطرو هل منع دی حتی ځان به په خوشبویه صابون نه منځی

-د هر ډول ژوندی شی وژل یا ازاره ول منع دی په استثنا دمضرو حشرو یا درنده حیوان چه دانسان ژوند ته خطر پېښوی لکه مار-لږم-زمری او داسی نور چه دهغو په وژلو کم شی نه لازم کیږی

-که بل غیر محرم بنکار کاوه یا یی کم حیوان واژه محرم به مرسته نه ورسره کوی کونښن باید و سی چه هیڅ ساکنین ته د ازار باعث نسې -درخته یا د درختی ښاخ حتی یو بلگ د درختی او وابنه نسې پریکولای.

-د غابنو کریم چه خوشبویی ولری نسې استعماله ولای مگر مسواک یا خالی برس استعماله ولایسی

-جنگ یا شخړه که لفظی وی یا عملی باید ونسی.

-محرم سړی به نکاح نه کوی او نه به څوک چا ته په نکاح ورکوی او نه به کومه ښځه د ځان یا د بل دپاره غواړی.

د دغه اعمالو مرتکب د دم په ورکولو مکلف کیږی یعنی پسه به حلالوی د احرام حالت هغه مقام دی چه انسان دمادی والی سره سره که خوراک څښاک ځنی و باسود ملایکی سره په یوه ردیف کښی راوی چه نفقه هم حلاله وی نو پدی حالت کښی الله جل جلاله د دغه خپل بنده هیڅ روا غوښتنه نه وده وی باور ولره.

دوهم فرض عرفات:-

عرفات دمعرفت یا پیژندنی په معنی دی، روایت دی هغه وخت چه آدم علیه السلام او بی بی هوا د جنته څه مخکی ته را کښته سول نو په مختلفو ځایو کښی ودریدل د څه وخت دپاره سره ورک وه خو چه په عرفات کښی بی سره پیدا کړه او توبه یی قبوله سوه هر مسلمان چه د ذیالحجی (لوی اختر) دمیاشتی پر نهمه احرام بنده خپل ځان و دغه محل ته ورسوی هغه به په خپل مقصد رسیږی او د الله جل جلاله له جانبه به یی توبه قبلیری او مغفرت به یی په برخه کیږی. د عرفات غنډی هغه کچنی ډبرینه غنډی ده چه حضرت ابراهیم علیه السلام د الله پاک په امر دهغه پر سر ودریدئ او غږی وکړ د خدا پاک بنده گان یی دبیت الله شریفی وحج ته راو بلل. چه پر هغه مبارک ځای اوس یو سپین څلی ولاړ دی.

د ذوالحجی یا لوی اختر دمیاشتی پر نهمه پر هر حاجی فرض دی چه د غرمی له زواله وروسته بیا د مازدیگر تر لمر لویدو پوری هلته حاضر وی، مسله داده چه په سبب د سببو هلته حاضر نسو حج یی نه صحیح کیږی باید بل کالی د سره را وگرځوی، پر عرفات حضور پدغه موده کښی (د زواله وروسته بیا تر لمر لویدو پوری) ولو یوه دقیقه هم وی په هر حالت کښی یعنی په وینسه، په خوب کی، په بی سدی کښی

یعنی کوما کبسی، په پاکی کبسی یا نا پاکی کبسی، په اوداسه یا بی او داسه په هر حالت چه حاضر سوې حج دی صحیح کیږی، خو هر څومره چه ډیر وخت په عرفات کبسی تیر کړی غوره دی د زواله دمخه عرفات ته حاضریدل ښه کاردی خو اصل وخت هم هغه د زوال وروسته شروع کیږی. پر دغه مقام یا مشعر العظیم به هر مسلمان چه د حج کولو موقع پلاس ورغلی ده د زړه توبه باسی پر خپلو تیرو ناوړه اعمالو، مؤمنه حاجی حق تعالی په رشتیا او د زړه په توبه راضی کیږی او خوشحالیږی او پر دغه مقام دی الله جل جلاله توبه قبولی او روا غوښتنه چه د پاک الله له درباره وکړې درکول کیږی، دغه مقام درحمت دئ او درحمت دروازې دصادقه حاجیانو پر مخ خلاصی وی ددغه ځایه څخه باید پوره برخه واخلي دغه ورځ او دغه ځای دعفوی اورحمت دغوښتلو ځای دی ا مؤمنه مه غافلې کیږه، د عرفات دعوندی په لمن کی غتی غتی

ډیری دی چه هلته سرور کائنات محمد علیه السلام د عرفات په ورځ دریدلی دی او دخپل ټول امت دپاره یی د الله جل جلاله څه عفو او بخښنه غوښتیده دهغه مبارک ټولی دوعا وی دحق تعالی په دربار کبسی مقبولی وی، الله مودی په ورځکی دحشر دده په امتیانو کی دقبرو څه راوپاڅه وی آمین یا رب العالمین

محترمه حاجی صاحب او محترمی حجابی د اول مازدیگر پر مهال ځان ددغه غنډی لمنی ته ورسوه هغه ځای چه زمورپیشوا محمد صلی الله علیه وسلم هلته دوعا کړیده پر هغه ځای زرغونه یا پسته یی رنگه خیمه وهی دلته به ځان ورسوی او لکه نوی پیدا سوی مؤمن

دهغه ځایه را وگرځی، د عرفات علامې د سعودی دولت له خوا هر ځای لگیدلی دی، د عرفات دمسجد دمحراب دخواتیمایی په عرفات کبسی شامله نده، مؤمنه حاجی صاحب دغه ورځ به ټوله په دوعا او ذکر تیره وی چه بیا دا موقع دنیک بختا نو په لاس ورځی، مؤمنه دالله پاک د رحمت دسترخوان غوړیدلی دئ خپل قسمت دی ځنی واخله غافله مه اوسه په خوشی خبرو او مجلس دا ورځ مه تیره وه ډیروالی دوخت دتیریدو په عرفات کبسی غوره کاردی، ترلمر لویدو وروسته به دمزدلفې شریفی ولور ته حرکت وکړې دما بنام لمونځ به دلته نه کوی، په عرفات کبسی ځنی اعمال واجب او ځنی سنت دی په راتلونکی کبسی به واضح شی په عرفات کبسی به په ژړا او زاری دخدای په حضور کی توبه کارې، ځانته مور او پلارته او ټولو دوستانو اشنایانو او هغه چاته چه ستا څه یی ددوعا غوښتنه کړیده دوعاوی وکړې ټولو مسلمانانو ته مړو او ژوندو ته داخرت او په ژوند کی دکامیابی او مغفرت دوعا گانی وکړې فکر دی اوسه چه پدغه مقام کبسی د دنیا دپاره غوښتنه ونکړې هغه پخپله چه خدای ستا دپاره مقدره کړیده درسیږی(یعنی دپیسو او مال خواست ټیټ خواست دئ) الله پاک پدی مورد کبسی فرمایی

وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيًا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُوْلَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا (سورة اسراء) (۱۹)

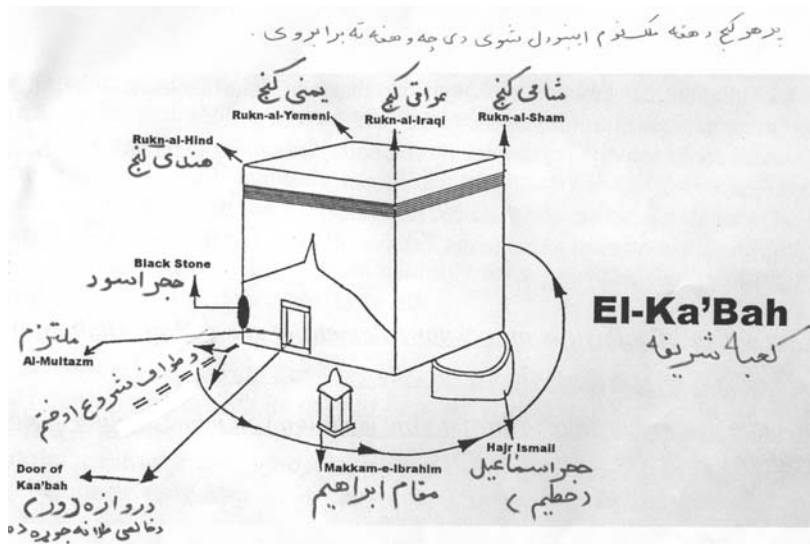
ژباړه: هر څوک چه غواړی آخرت(جنت) او سعی کوی دهغه دپاره سعی لایقه(په طاعت د الله) حال داچه دی(خالص) مؤمن هم وی نو ددغه کسانو سعی ده مقبوله(په نزد د الله)

اوسنو چه د عرفات دورځی لمرو لویدئ دما بنام لمونځ مه کوه دمزدلفې شریفی وخوا ته حرکت وکړه د عرفات او مزدلفې شرفی ترمنځ فاصله فقط څلور مايله ده نو که وکولای سی پیاده دا فاصله طی کړی ډیر خلگ پیاده ځی دیوی ډلی سره ځان مل کړه نن سبا په بسونو کی خلگ ځی بسونه د تعداد په لحاظ دومره دی چه ټوله لار ترافیک جاموی او دغه څلور میله لار په اته ساعته کی وهی چه هم دسړی پښی پرسیرې ډیری ناستی له کبله په بس کبسی او هم دسړی لمونځونه پر موقع او ترتیب مشکل کیږی نو دپلی تگ څه مه ویریره هم ثواب لری هم ټوله مناسک په ښه صورت اجرا کیږی خوښه دی خپله خپل توان ته گوره او هم به په عرفات کبسی د حرکت په وخت ځان سپک کړی او اودس به نوی کړې ځکه چه په عرفات کبسی تشنابونه ډیردی او په مزدلفه شریفه کبسی تشنابونه نسته نو به د احتیاط دپاره یو بوتل اوبه دځانه سره چه ستا اودس په تازه سی ولری نو که هلته دیو ملگری سره کمک وکړی څه وخت چه دی اودس تازه کوی ته اوبه ور واچوی او بیادی دی تاته اوبه درواچوی ښه کاردی هم ثواب لری او هم به مو اوبه سپمولی وی، هلته چه ورسیدلاست نو به د ماخوستن او ما بنام لمونځونه یو ځای داسی

ادا کړئ: یو اذان به وکړئ بیا به نو درې رکعت د ما بنام لمونځ په جماعت وکړئ، په نیت کښی به قضایې نه وایی فقط درې رکعت د ما بنام فرض لمونځ پدی حاضر وخت بیا به نو دوه رکعت سفر یا نه د ما خوستن لمونځ په جماعت ادا کړئ یعنی یو اذان او دوه اقامت وروسته به اول دوه رکعت د ما بنام سنت بیا به دوه رکعت د ما خوستن سنت او بیا درې رکعت و تر ادا کړئ یوه کچنی خلته د ډبرو د ټوله ولو د پاره د خانه سره ولره چه شیطانان په وولې داختر داوولی ورځی لپاره اوه ډبرې پکار دی چه یو ازی لوی شیطان (جمرة العقبه) هغه چه دمکې شریفی و خواته اخری شیطان دی په ویشتل کیږی او داختر په دوهمه او دریمه او څلرمه ورځ درې سره شیطانان ویشتل کیږی هر شیطان په اوو ډبرو ویشتل کیږی یعنی (۲۱)(۲۱)(۲۱) یعنی ټوله ډبرې کیږی (۷۰) ډبرې د احتیاط د پاره یو څه ډبرې در سره واخلی نه ویل کیږی یوه ډبره غلطه سی نو عوضی ډبره بی باید ولرې، شیطانان درې دی په دوهمه ورځ شروع کچنی شیطان څه بیا میانه شیطان او په اخر کښی لوی شیطان ویشتل کیږی، څه سردی په له گرځوم حاجی صاحب محترمه چه ډبرې ټولی شوی، نو به ځان د مشعر الحرام وکچنی غره ته ورسوی د مشعر الحرام غره چه د عرفات له خوا راځی د چپه لاس و خواته چه دا لوی غر گوري د دغه غره په اخره کی کچنی غردی ددی غره پر سر یو کچنی تعمیر واقع دئ د دغه غره لاندی به تم سې که دی د خانه سره یوه مصلی درلوده لانه استراحت به پر وکړی او هم لمونځونه ترڅو سپیدی وچوی په مزدلفه کی دا وخت توپونه ویشتل کیږی نو اصل واجب وخت د دغه توپو څه شروع کیږی چه هر حاجی تر لمر څرک پوری د مزدلفی شریفی په ساحه کښی باید وی او که د سپیدو دمخه د مزدلفی څه ولاړې بیا دم در با ندی اوړی مگر که بیرته را وگرځیدی او د لمر څرک دمخه د مزدلفی شریفی ساحې ته داخل سوې نو ددم څه خلاصیږی، دلته نا توانه مریض او د ډیر عمر خاوندان چه ضعیفه وی او دهغو کمک والا او یا ضعیفه بنځی او دهغې محرم ته استناده او مکلف ندی چه په مزدلفه کښی پاته سی، دغه شپه په مزدلفه کښی د شب قدر د شپې زر (۱۰۰۰) مراتبه د فیضه ډکه شپه ده که د سهار تر لمانځه وروسته د مشعر الحرام غره ته پورته سې نو هلته دی الله جل جلاله ټوله باقی مانده گناهونه که په عرفات کښی نوی عفو سوی دلته در بخښل کیږی، زموږ غم خوره محمد علیه السلام ته پر دغه مقام دامت هغه گناه گاران چه د گناه د ثقلت په خاطر عرفات نه وه بخښل سوی دلته ور و بخښل سوه، خدای پاک دی موږ د محمد علیه السلام د بخښل سوی امتیانو په جمله کښی راوولی آمین.

د سهار تر لمانځه وروسته د تشریق تکبیرونه شروع کیږی او تلبیه نوره ختمه سوه فقط داختر په درو سرو ورځو کښی تر هر فرض لمانځه وروسته به د تشریق تکبیرونه یو وار وایی داسی (الله اکبر الله اکبر لا اله الا الله والله اکبر الله اکبر وَ لِلّٰهِ الْحَمْد) د لمر څرک پروخت به د مینا شریفی پر لوری حرکت وکړی هلته به داختر په اوله ورځ یعنی د ذوالحجی پر لسمه یو ازی لوی شیطان (جمرة الکبرا) په اوو ډبرو وولې، په دې مورد کښی به د حج دوا جباتو په روښانه کولو کښی پوره توضیحات وړاندی سی، تر دغه وروسته به پسه د شکر بی حلال کړی د شکر بی په نامه نه داضحیی په نامه که دی داضحیی په نامه حلال کړئ نو به د شکر بی د پاره بل پسه حلالوې، تر هغه وروسته به سر و خری د سر خریل که د ټوله سر ورینستان و خریل شی یا د ښځو د پاره یا هغه نارینه چه اوږده ورینستان لری لکه څوینی نو به د ټوله سر یا ل اقل د سرد ورینستانو د څلرمی برخې ورینستانو څوکی به د گوتی دیوه بند په اندازه غچې کړی تر دغه وروسته حاجی صاحب حلال سو کولای سی چه احرام خلاص کړی او خپلی عادی جامې واغوندی تر هغه وخته چه دی فرضی طواف او دصفا او مروا سعیی نوی کړی د خپل میره یا خپلی ښځی سره شهبوانی نزدیکت نسی کولای دغه ته شرطی حلالی وایی نور هر څه درته روادی نو هغه وخت چه دی طواف او سعیه خلاصه کړه نو پوره حلالیږی. داختر داوولی ورځی په اعمالو کی ترتیب واجب دئ یعنی اول د لوی شیطان ویشتل بیا د پسه حلال ول تر هغه وروسته د سر خریل دا ترتیب واجب دی که قصد ادا تر تیب غلط سی نو دم لازمیږی خو طواف فرضی پدی ترتیب کښی شامل ندئ مثلاً کولای سې چه د پسه تر حلالی او د سر تر خریلو دمخه فرضی طواف وکړی پدی تفاوت چه پدی صورت کښی طواف په احرام کی کیږی او که پسه حلال کړی او سر و خری نو طواف په عادی جامو کی کیږی

دریم فرض: طواف افاضه یا طواف زیارت یا طواف فرضی دحج-

طواف هم دزپه نیت غواړی مثلاً د فرضی حج د اسلام، یا د واجب عمري، یا واجب طواف الوداع (درخصتی طواف) یا سنت طواف القدوم، یا نفلی طواف په نیت کښی به دا ستا په زړه کښی واضح وی چه څه ډول طواف غواړی چه وکړی.

د فرضی طواف نیت: (الهی اراده لرم داوه شوطه طواف پردغه کعبه شریفه د فرضی حج د اسلام الهی راته اسانه یی کړی او راڅه قبول یی کړی) دابه په داسی حال کښی نیت کوی چه د حجر اسود پر برابر خط یو څو انچه شاته مخ

به د حجر اسود و خواته اوړوی او د دواړه لاسو اورغوی به د حجر اسود و خواته داسی ونیسې لکه چه حجر اسود مسح کوی و به وایی (بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُ أَكْبَرُ) بیا به نو خپل اورغوی میچ کړی دا داسی معنی لری لکه پخپله حجر اسود چه دی میچ کړی وی نو به طواف شروع کړی، که دی طواف په احرام کښی کاوه نو به راسته اوږه لڅه کړی یعنی خادریا پتو به تر راسته بغل لاندی تیر کړی او پر چپه اوږه به یی سر بیره واچوی، فکری باید وی چه د طواف د شروع په وخت کښی د حجر اسود تر خط را تیر نه یی کنه نو دغه شوط دی نا حسابا دی بیا به یی را گرځوی، د طواف په اولو درو شوطو کښی به رمل (اوږی بنورول) نازکه ځغستا کوی یعنی تر عادی تگ یو څه چابک، په نورو څلورو شوطو کښی رمل نسته عادی تگ دی او خپلی دو عا گانی به وایی، که ډیره گڼه گڼه نومی ډهر شوط په پوره کیدو کی به حجر اسود مسح کوی او مچوی به یی داپه داسی حال کی چه دا کار اسانه وی او هیڅ دچا د ازار او تیپلی، یا دښځو سره د تماس باعث نسې که نه نو تر ثواب دی گناه ډیر یی، نو د حجر اسود مسح سنت کار دی مگر د تیپلی او تنیې څه ځان ساتل د طواف په وخت کښی فرض دی، داختر په اوله ورځ او دوهمه ورځ په طواف گاه کی دومره گڼه گڼه وی چه په عادی تگ طواف مشکل وی نو رمل (ځغاسته) خو ناممکنه وی نو په داسی صورت کښی ستا مکلفیت دی چه د تیپلی، او تماس یا ډکه دښځو څه ځان وساتی چه تر ثواب دی گناه ډیره نومی، په اسلام کښی حرج نسته نو دستتو یا مستحب په نه کولو څه شی نه لازمیږی، ځنی نا پوهه خلگ پدغه ورځو کی په زوره او تیپلو ځان حجر اسود ته رسوی چه دا کار بیله گناه څه بله نتیجه نلری ډیر محتاط به اوسی

که دی د گڼه گونی له لاسه حجر اسود نسوای لیدلای او پر مخکه خط دی هم نسوای لیدلای نو دحج اسود پر برابری مخامخ لوړ وگوره هلته زرغون نیون گروپ لگیږی دهغه دبرابری څه طواف شروع کړه، د حجر اسود (هغه توره ډبره چه د جنته راغلی ده او د کعبې شریفی په یوه کنج کښی نصب شویده) څخه طواف شروع او پر حجر اسود یو شوط (دوره) ختمیږی هره پلا چه نوی شوط (دوره) شروع کیږی مخ حجر اسود ته اوړی او دلاس اورغوی به ورته نسې گواکی مسح کوی یه او اورغوی مچوی او وایی (بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُ أَكْبَرُ) د طواف داو شوط (دورو) دو عاوی به وروسته بیان سی، د حجر اسود او د کعبې شریفی د دروازی تر منځ فقط څلور گزه فاصله ده چه دغه حصه د کعبې شریفی ملتزم بلل کیږی دغه حصه ډیره مبارکه او په هغه پوری ځان مښله ول سنت دی او په دغه ځای کښی دچا هر رو خواست او غوښتنه درب العزت څه قبلیری په یو مناسب وخت کښی به دا کار وکړی چه دچا د ازار سبب نسې بل ددو عا دقبلیدو ځای پخپله د کعبې شریفی دروازه (دخالصی طلا څه جوړه

ده) ده چه په هغه پوری لاس ټنگول او دعاء کول هم قبلېږی خو دغه دوو ځایو ته ځان رسول د طواف په وخت کی لازم ندی بلکی په یوبل منا سب وخت کښی دا کار وکړه

اوس نو چه او ه شوطه طواف دی وکړئ نوبه دوه رکعته واجب لمونځ د طواف به ادا کړې د مقام ابراهیم تر شا سنت دی مگر نور په ټوله حرم شریف کښی حتی که در باندی پاته وی دمخکی پر مخ په هر ځای کښی صحیح دئ، او دا دی هم پیاد وی چه تر هر طواف وروسته دغه دوه رکعته (چه په اول رکعت کښی تر الحمد لله وروسته د الکافرون سورت او په دوهم رکعت کښی سورت اخلاص (قل هو الله) ویل سنت دئ که نه نو هر آیت چه دی زده وی صحت لری) واجب دی، چه طواف و سو او واجب لمونځ یی هم و سو نوبه د صفا او مروا و خواته ورسې او هلته به د صفا د غنډی او مروا د غنډی تر منځ او ه سعیی (تگ) وکړې سعیه د صفا د غنډی څه شروع کیږی د صفا د غنډی څه بیا تر مروا تر غنډی پوری یوه سعیه ده او د مروا څه بیا تر صفا پوری بله سعیه سو نو پدې ډول به او ه سعیی پوره کړې (دهری سعیی دوعا په راتلونکی کښی بیانېږی، چه سعیی دی تکمیل کړې که دی دمخه پسه حلال کړیوی او سردی هم خریلی وی نو دی او ه واره مبارک سه حج دی خلاص سو او حاجی سوې

او خدای جل جلاله دی د ټولو حاجیانو حج قبول او مبرور وگرځوی.

(واجبات دحج)

سوال: دحج واجبات خشى دى؟

جواب: لکه چه مو دمخه و وویل د فرضیاتو په نه کید و حج ناقص کیږي او بل ډول یی چاره نه کیږي خو چه بل کال د سره حج وکړي ، مگر واجبات هغه دی چه دهغه دنه کولو په صورت کښی به دم (پسه حلالوې) نو حج دی صحیح دی او ځنی واجبات دی چه قضایی راگرځول کیږي یعنی که فوراً بیرته را وگرځول سی نو ددم (پسه د حلالیدو څه خلاصیږي)

واجبات دحج ۲۲ دی- دا اول څلور چه دلته په ترتیب ذکر کیږي واجب دی مگر په نه کولو یی دم نه لازم کیږي ولی ترک دواجوو دی ځکه نو دهغه په راگرځولو دی غاړی خلاصیږي.

۱: د طواف شروع د حجر اسود د برابرۍ څه نه وړاندی نه وروسته که د حجر اسود د خط نه را تیر وې او طواف دی شرو کړئ نو دا شوط (دوره) نه حسابیږي عوض به یی راگرځوي.

۲: تر هر طواف چه او ه شوطه پوره سوه دوه رکعته واجب لمونځ به کوي دمقام ابراهیم وشاته (وشاته دا معنی نلری چه نژدې دهغه شاته) د حرم شریف په هر ځای کښی چه وی صحیح دی که په یو سبب د سببو په حرم شریف کښی ونسو نو دمکې په ټوله ښار کښی ، که هلته هم ونسی نو دمکې دکړي په هر ځای کښی هر وخت راگرځیدلای سی .

۳: ځنډیده دما ښام دلمانځه د عرفات په ورځ او یو ځای ادا کول د ماخستن دلمانځه سره په مزدلفه شریفه کښی

۴: د ځان گوښه ساتل د جنگ یا دا ډول مناقشی څه چه په جنگ بدلیری او هم دا ډول د احرام په حال کښی دوخت ضایع کول په موسیقی اوریدلو - قطع بازی - رقص کول هغه اعمال دی چه باید ډډه ځنی و سی ،

نور ۲۲ واجب چه دهغو په ترک سره دم (پسه) لازم کیږي ، که ترک سی په دم یا پسه علاج کیږي او هم ځنی په بیرته راگرځولو صحیح کیږي او ددم څه دسړی غاړی خلاصیږي

۵: د احرام تړل پر میقات (هغه ځایونه چه د احرام دپاره ټاکلی دی) که تر میقات بیله احرامه را تیر سوی دم در باندی لازم کیږي ، ولی که بیرته وگرځیدي او هلته احرام او نیت د احرام پر میقات را وگرځوی نو ددم څه خلاصیږي.

۶: پر خپلو پښو طواف کول ، که بیله عذره په ویلچیر کی طواف وکړي دم لازم کیږي ، عذر هغه دی چه که چا په ولاړی خپل فرضی لمونځ نسوای کولای نو په ویلچیر کښی طواف ورته روا دئ او دم نه پر لازم کیږي.

۷: طواف باید په پاک بدن او اوداسه و سی ، که دی بدن په نجاست یا وینو ککړ وی او ته په هغه خبر وې یا دی بی اودسه طواف وکړئ نو دم در باندی لازم سو ، ولی که د طواف په جریان کی مثلاً بدن یا احرام دی په وینو سو خبر سوې او فوراً ولاړی او هغه دی ووینځل نو ددم څه خلاصیږي یا د طواف په جریان کښی بی اودسه شوې نو فوراً لاړی اودس دی تازه کړئ ددم څه خلاصیږي او که دی طواف په دغه حال کښی پوره کړئ نو دم (پسه) لازم کیږي نو فکر دی ونیسه او ډیر محتاط اوسه ، مثلاً یو څوک په مسجد حرم شریف کښی ناست و وپریشانی یو وئ نو به ځی اول به او دس تازه کوی بیابه طواف ته ولاړیږي ، ځنی خلگ فکر کوی چه په محض پریشانی ترڅو ونه نړیږي اودس نه ما تیری او

بیله اودسه طواف ته ولاړ سی دغه هغه حالت دئ چه پر سپری دم لازمیری، دحرم شریف ودوا پرو خواوو ته د اوداسه تازه کولو ځایونه هم دښځو دپاره او هم د نارینه وو دپاره په پراخه اندازه موجود دی بس دا ولی پلا دپاره بی په پوښتنه پیدا کړه بیا به نو همیشه آرام او بی مسؤلېته خپل عبادت کوي حتی که اوداسه ته ضرورت هم ونه لري اول دغه ځایونه پیدا کړه ډیر به راحت بی که ښځه په حیض یا نفاس یا تر په جنابت کښی فرضی طواف وکړی آوه پسونه پراوړی یا به غویبی یا اوښ حلا لوی حتی پدغه حال کښی حرم شریف ته ننوتل رواندی.

۸: دطواف په وخت کښی باید دچا عورت ښکاره نسی دښځی او نارینه دپاره لازممه ده پر ځان پام ونیسی چه داسی حالت رانسی که نه نو دم پراوړی.

۹: د فرضی حج او د عمری تر طواف وروسته دصفا او مرواسعیه باید وسی، خودنفلی طواف وروسته سعیه نسته که وسی څه ثواب ندی پر مرتب، تر نفلی طواف وروسته دوه رکعته واجب دیاده مه باسه.

۱۰: سعیه دطواف تابع ده نو که طواف پر خپلو پښو دربانندی لازم وو او شرعی عذر دی نه درلود نو سعیه به هم پر خپلو پښو کوي او په ویلچیر کښی نه ده روا.

۱۱: د عرفات په ورځ تر ماښامه د عرفات په مخکه کی پاته کیدل.

۱۲: دغروب دمخه د عرفات څه نه وتل واجب دئ.

۱۳: دامام څه وروسته د عرفات نه وتل واجب دئ.

۱۴: په مزدلفه شریفه کښی شپه سبا کول او د جمر و (شیطانان) دویشتلو دپاره ډیری غونډه ول ددبرو اندازه به دزدالو دمندکی په اندازه وی، تر بادام به کچني او تر نخود به غټه وی.

۱۵: دهری ورځی د شیطانانو ویشتل به د خپل معین وخت په چوکات کی وی مثلاً داختر دا ولی ورځی یوازی د جمره عقبه یا لوی شیطان ویشتل په اوو ډبرو د سهار د لمر څرک څه تر لمر لویدو پوری، دویشتلو په وخت کښی به داسی ورته ودریږی چه چپه اوږه دی دکعبی شریفی وخوا ته وی او راسته اوږه دی دمینا شریفی وخوا ته وی، ولی پر هر طرف هم ممانعت نلری، داختر په دوهمه ورځ دری واره شیطانان ویشتل کیږی په ترتیب، اول کچني شیطان مخ پر قبله به ورته دریږی خو پر هر طرف ممانعت نلری په اوو ډبرو به بی ولې، دوهم میانځوی شیطان مخ پر قبله به ورته سم سی او په اوو ډبرو به بی ولې پر هر طرف هم ممانعت نلری دادی باید پیاد وی چه پر هر ډبره چه ورغورځوی و به وایی دپاره درضا دخدای او دترتولو د شیطان (بِسْمِ اللّٰهِ الْكَبْر) ډبره به دی شیطان ته وررسوی او په شا او خوا او خور کښی باید ډبره ولویږی او دباندی وه نه لویږی که نه نو صحیح نده عوض به بی بیا ولې د شیطانانو په شا او خوا کی ډبری مه را اخله، د دوهمی ورځی د شیطانانو د ویشتلو وخت دزوال نه وروسته شروع بیا د سبا تر سپیدو پوری دئ، چه اول او دوهم شیطان دی وویشت نو به را گونبه سی ددالوی پایو سره به ودریږی او اوږده دوعا به وکړی دغه ځای هم یو ددوعا دقلیدو ځای دی، بیا به دریم شیطان ته ورسی او دپرون په شان به بی ولې د لوی شیطان تر ویشتلو وروسته دوعا نه کیږی، ددریم دورځی د شیطانانو وسشتل هم ددوهمی ورځی په شان دی، نو که دڅلرمی ورځی تر سپیدو دمخه دمینا شریفی څه ولاړی مکی شریفی ته نو دڅلرم دورځی شیطانان نه ویشتل کیږی، ولی که سپیدی په مینا شریفه کښی دربانندی وچا وډی نو دڅلرم دورځی د شیطانانو ویشتل دربانندی واجب کیږی، دری واره شیطانان به ددریم دورځی په شان ولې پدی تفاوت چه دڅلرم دورځی وخت دسهار د لمر ختو څه بیا تر لمر لویدو پوری دئ.

۱۶: دمخه کیده د جمره عقبه دشکر بی تر حلا لیدو.

۱۷: دمخه کیده دشکریی دحلا لید و تر سر خریلو.

۱۸: حلا لیده دپسه په نیت دشکریی.

۱۹: حلا لیده دپسه په مخکه دحرم کنبی مینا او مکه شریفه.

۲۰: دحج فرضی طواف باید داختر داولی ورخی دلمر ختو څه بیا ددریمی ورخی ترلمر لویدو پوری وشی که تر دغه وخت وځنډ پیری نو دم لازمیری، مگر هغه بنځه چه په دغه موده کنبی ناپاکه وی دهغی دپاره څه شی نه لازمیری.

۲۱: دسر خریل دحرم په مخکه کنبی.

۲۲: دسر خریل داختر په ورځو کنبی د فرضی حج دپاره د بل وخت خریل نه حسابیری، مگر د عمری دپاره دسر خریل حرم شریف شرط دی او وخت یی هم هغه د عمری دادا کولو وخت دی داختر په ورځو ندی محدود.

۲۳: طواف الوداع (درخصتی طواف) تر طواف الافاضه یا طواف زیارت یا فرض طواف وروسته واجب دی.

۲۴: په احرام کی ځان ساتل د عطریاتو داستعمال څخه.

۲۵: دځان ساتل دگنډلو جامو داستعمال څخه مثلاً که دی خولې پرسر کړه یا دی جرابی په پینو کړې او په دغه حال کی ۱۲ ساعته پاته سوی نوپسه لازمیری او که تر ۱۲ ساعته کم وی نو پر هر ساعت به ۲۰ ریاله فدیة ورکړې او که تر یوه ساعت دمخه دی بیرته ایسته کړه نو څه شی نه لازمیری دا حکم دنارینه دپاره دئ البته دا عمل که په نافهمی یا سهواً وی. او که عمدأ وشی بد عمل دی.

۲۶: که نارینه سر پټ کړی یا بنځه مخ پټ کړی (که داسی ټکر پر مخ را ځوړند کړی چه دمخ څه لیری وی باک نلری نو دغه هر واجب چه ترک شی او بیرته ژر را ونه گرځی پسه یا دم لازمیری

(پہ حج کی سنت اعمال)

سوال :- پہ حج کبھی سنت اعمال خہ شی دی؟

جواب :- حج سنت او مستحب اعمال (۳۷) دی ، دستتو او مستحبو اعمالو پہ نہ کولو خہ شی نہ لازمیری مگر ترک دستتو دی .

1: غسل کول دمخہ دا حرام تر تلو .

۲: سپین رنگہ نوي یا بنہ پاک احرام کہ در تہ میسروی .

۳: دنارینہ دپارہ تلبیہ پہ لور او از او دبتخی دپارہ پہ کبنتہ او از ویل ،

۴: تکرار تلبیہ تر درو وارو پوری .

۵: تر هر فرض لمانخہ وروستہ تلبیہ ویل .

۶: ترا حرام تلو وروستہ دوه رکعتہ سنت کول .

۷: راستہ اوڑی لحوالی دطواف پہ اوو شو طو (دورو) کبھی و بس پہ بل خای کی اوڑہ نہ لخبیری .

۸: طواف قدوم د افراد حاجی دپارہ (افراد هغه حج دی چه احرام یوازی د حج دپارہ ترل کیری او عمرہ نلری دا ډول حج یوازی دمکې شریفی د او سیدونکی یا کہ خوک دبل دپارہ حج کوی ، پہ دی ډول حج کی دشکریی پسه ہم نہ دی لازم .)

۹: درود - او صلوٰة او سلام پر نبی علیہ السلام ویل .

۱۰: پورته کول ددوارو لاسو پر برابری دحجر اسود و طرف تہ دحجر اسود او (بِسْمِ اللّٰهِ اللّٰهُ اَكْبَرُ) ویل یو وار - نہ درې وارہ .

۱۱: کہ ازدحام نہ وی او ازارد خلگو ہم نہ وو او تماس دبتخو سرہ ہم نہ راتی نو دحجر اسود استلام (مسح کول) او میچول سنت کاردی .

۱۲: دزمزم داوبو چنبیل پہ ولاپی .

۱۳: دوعا کول پسله چنبیلو د زمزم داوبو - دعلم نافع او صحت دپارہ .

۱۴: دطواف پہ درو اولو شو طو (دورو) کبھی رمل (اوڑی بنورول) البتہ چه ازدحام نہ وی او رمل مشکل نہ وی .

۱۵: د صفا پر غنڈی ختل ترخو کعبہ شریفہ معلومہ سی .

۱۶: پیرصفا او مرواد لاسو پورته کول د دوعا دپالہ .

۱۷: دصفا او مروا ترمنخ سعیی کول پہ عادی تگ او زرغونو خراغانو ترمنخ دنارینہ دپارہ نازکہ خُغستا (چابک تگ) سنت دی .

- ۱۸: تر عمرې او حج دپاره د ټول سر خریل یاد ټول سرد وریښتانو لنډول دگوتی دیوه بند په اندازه سنت دی خو په یوه څلرمه دسر د خریلو یا لنډولو هم صحیح دی ولی ترک دستتو راځی.
- ۱۹: دذالحجې یا لوی اختر دمیاشتی داتمی ورځی دلمرختو وروسته ومنی شریفی ته وتل.
- ۲۰: دنهم شپه په منی شریفه کښی تیروول او پنځه لمونځونه په منی شریفه کښی ادا کول ځکه چه ددغه لمونځو ثواب دحرم شریف ترلمانځه لا زیات دی.
- ۲۱: دذالحجې دنهمی ورځی دلمرختو وروسته و عرفات ته وتل.
- ۲۲: دنهم دورځی تر زوال دمخه خپل ځان و خپلی قرارگاه ته به عرفات کی رسول.
- ۲۳: په عرفات کی دمخه تر زوال غسل کول دامکان په صورت کی.
- ۲۴: ډوډې خوړل پروخت چه ددوعا دپاره ښه وخت ولرې، حضرت رسولاکرم علیه السلام د عرفات به ورځ نه وروژه نو که څوک د شکرېی دروژو مکلف هم وی نو د عرفات او اختر په ورځو دی روزه نه نسی - د عرفات دورځی نه مخکی یا داختر د ورځی نه وروسته دی روژې ونیسی ځکه چه دغه دوې ورځی دعبادت او ډیرتگ اوراتگ ورځی دی چه بیا درته مشکله نسی.
- ۲۵: د جبل الرحمت یعنی عرفات دغڼې په لمن کی دریدل هلته چه پدغه ورځ پرهغه ځای چه حضرت پیغمبر علیه السلام دریدلی دی خامه زرغون رنگه خیمه وهی.
- ۲۶: ددوعا دپاره دواړه لاسونه ډیر پورته کول واسمانته دومره چه دبغل وریښتان دی معلوم سی په ورځ د عرفات.
- ۲۷: په مزدلفه شریفه کی د شپې ډیره حصه تیره ول.
- ۲۸: په مزدلفه شریفه کی ډیره دوعا کول خصوصاً پرمشعر الحرام.
- ۲۹: دلمرراختو دمخه دمزدلفی شریفی څه حرکت کول دمینی شریفی پرلور.
- ۳۰: دمینی شریفی معینی شپې په مینی شریفه کی تیره ول نه بل ځای.
- ۳۱: دجمره عقبه (لوی شیطان) دویشتلو په وخت کښی په دې ډول دریدل چه ډیره دی دمکی شریفی و خواته وی اوراسته اوږه دی دمینی شریفی و خواته وی، او په اوو ډبرو ویشتل پرهره ډبره (بِسْمِ اللّٰهِ الْکَبْرِ) ویل.
- ۳۲: داختر په دوهمه ورځ دشیطانانو ویشتل پسله زواله او په ترتیب شروع کول اول دکچنی شیطان څه او ترهغه وروسته منځوی (جمرة الوسطی) شیطان او په اخره کښی لوی شیطان هر یو په اوو ډبرو ویشتل.
- ۳۳: د اول او دوهم شیطانانو ویشتلو ته مخ پر قبله دریدل که څه هم دهره طرفه روا دی.
- ۳۴: دکچنی شیطان تر ویشتلو وروسته د لویو پایو سره مخ پر قبله دوعا کول او هم دا ډول ددوهم شیطان تر ویشتلو وروسته دلمری په شان دوعا کول مگر ددریم یا لوی شیطان تر ویشتلو وروسته دوعا نه کیږی.
- ۳۵: دتور خولی پسه حلالول دشرکی په نامه، د عمرې او حج دپاره یوازی یو پسه حلالیږی.

۳۶: دتوله سر خریل هر خومره چه ورینستان ډیر دسره ایسته سی هغومره یی ثواب ډیریری.

۳۷: صحبت د صالحانو او عالمانو دا حرام په وخت کینی.

دا لوړ ذکر شوی سنت دنبه او مکمل حج او ډیر ثواب گتیلو دپاره غوره اعمال دی دا ځکه چه زموږ والا مقامه پیغمبر علیه السلام هغه کړی او خپل امت ته یی دهغه دکولو هدایت کړیدی، ولی که دکم مشکل له کبله ونسی نو په نه کولو یی کم شی پر سر یی نه لازمیږی. خدای و ټولو حاجیانو ته دا توان ور به برخه کړی چه د حج ټوله فرضیات-او واجبات-اوسنت پوره او مکمل پر ځای کړی خو مبرور او کامیابه حج یی په نصیب شی. آمین یا رَبِّ الْعَالَمِينَ

سوال: حج پر څو ډوله دی؟

جواب: حج پر درې ډوله ادا کیږی:

لومړی: حج قران

دوهم: حج تمتع

دریم: حج افراد

۱: حج قران: قران دتږدی کیدو یا یو ځای کیدو معنی لری ځکه نو په قران حج کی عمره او حج دواړه په یوه احرام ادا کیږی ددی حج درجه تر نورو دوو ډولو لوړه ده حضرت محمد علیه السلام خپل فرض حج په همدغه ډول کړیدی او هغه حج اکبر هم وو.

نیت یی داسی دی (احرام می تړلی دی د فرضی یا نفلی حج او عمرې الهی راته اسانه یی کړی او راڅه قبول یی کړی) په قران حج کی چه د عمرې طواف او دوه رکعتو واجب دطواف ادا سول سعیه دصفا او او مروا هم کیږی مگر سر نه خریل کیږی او حاجی همداسی محرم پاته کیږی د حج تر وخته څه وخت چه یی د حج ټوله مناسک پر ځای کړه پسه دشکر یی حلال سو او سر هم وخریل سو حاجی احرام خلاصوی او څه وخت چه یی فرضی طواف او سعیه هم ادا کړه نو حاجی پوره حلا کیږی، او طواف الوداع (درخصتی طواف) وروسته ادا کیږی چه طواف الوداع سعیه نه لری.

۲: حج تمتع: دا ډول حج د حج قران څخه دومره فرق لری په حج تمتع کی اوله پلا یوازی په نیت د واجب عمرې احرام تړل کیږی او تلبیه ویل کیږی څه وخت چه حاجی د واجب عمرې طواف او سعیه وکړه (سعیه دطواف تابع ده یعنی که طواف فرضی وو سعیه هم فرضی ده او که طواف د واجب عمرې وو نو سعیه هم واجب ده او که طواف د نفلی عمری وو نو سعیه هم نفلی وی، ولی باید په یاد مو وی چه تنها نفلی طواف سعیه نلری، عمره چه په هر ډول وی هم سعیه لری او هم دسر خریل فقط یوازی د حج قران واجب عمره ده چه سر خریل یو وار د حج دپاره کیږی او د عمرې دپاره نه کیږی) او سربیی هم خرایه نود احرامه څه خلاص سو.

بیابا به نو په اوومه دذالحجی یا دلوی اختر دمیاشتی به د حج فرضی یا نفلی په نیت به بل احرام تړی، که د عمرې وروسته دمکې شریفی دبناره وتلی وی مثلاً مدینې منورې ته یا طایف ته یا وبل کم بنار ته تللی وی نوبه دمیقا ته څه د حج احرام وتړی او دلوی اختر دمیاشتی داوومی ورځی د زوال نه وروسته به ځان و مینا شریفی ته ورسوی او شپه به هلته تیره کړی د مینا شریفی ټوله شپې پنځه یا شپږ وی په ژوند کی دغه

شپې دی چه انسان دملايکې په شان وی ، او که دمکې معظمې دښاره پسله عمرې نوي وتلی نو دا ووم په ورځ به دخپل استوگنځی څه دحج په نیت احرام وتړی او تلبیه به ووايي او ترزوال وروسته به مینا شریفی ته ووزی

او دحج ټوله مناسک به وکړی او پدی ډول حج کی دقران د حج په ډول د شکرېی پسه حلا لېږی

۳: حج افراد: یعنی یوازی حج ، دا ډول حج فقط یو احرام د حج دپاره تړل کیږی ، په دې ډول حج کی هغه وخت چه د حج افراد په نیت احرام وتړل سو او تلبیه وویل سوه او دوه رکعته سنت هم ادا سول نو حاجی که فرصت درلودی نو به سنت طواف القدوم ادا کړی او دوه رکعته واجب دطواف به ادا کړی او سعیه نلری که سعیه هم وسی نو دا سعیه دهغی سعیه په عوض کښی حسابیدلای سی چه دطواف فرضی وروسته کیږی. دا خاص دمکې شریفی داوسیدونکو دپاره دی او په دا ډول حج کی پسه د شکرېی هم لازم ندی.

دا ډول حج نیت کول دبل چا دپاره هم کیږی او دبل دپاره حج کول پدی ډول حج سره ښه دی

دبل چا دپاره حج کول: ځانته شرایط لری: که دمپه دپاره وی که ژوندی که هر ډول جنایت پېښ سو نو دهغه مسؤلیت ددغه سړی پرغاړه دی چه دبل په وکالت حج کوی اودم (پسه) به دخپلو پیسو څه حلالوی نه دمؤکل دپیسو څه یعنی چه وکالت دی قبول کړی حج به مطلق پاک دهره جنایت نه او کم او کاست څه ادا کوی که نه مسؤل بی. بل دا چه دبل پاره حج که حج افراد وی ښه به وی ولی چه د شکرېی پسه نلری دبل چا په وکالت حج کول هم د شکرېی پسه نلری او که چا حج قران دبل دپاره نیت کړی یعنی اول عمره بیا حج دفلانی په نامه نو په حج قران کی د شکرېی پسه دپاره دحلالی. دا حرامه لازم دی دغه پسه به هم وکیل دخپلو پیسو څه حلالوی نه دمؤکل دپیسو څه ، چا چه دبل چا دپاره دحج وکالت قبول کړی پخپله دخان دپاره عمره نه صحیح کیږی ځکه چه دهغه په پیسو راغلی بی عمره او حج دهغه کیږی مگر دنورو عباداتو او غوره اعمالو ثواب دی خپل دی نو ښه به دا وی چه حج افراد نیت کړی. او حج تمتع دبل دپاره نه کیږی. که دخپلو مور او پلاریا نیکه گانو او انا گانو دپاره حج افراد یا حج قران بی کاوه نو ښه به دا وی چه فرضی حج نیت کړی دفلانی او فلانی دپاره که پر هغه حج فرضی لازم سوی وو د فرضی حج غاړی به بی خلاصی سی او که فرضی حج نه وو پرباندی نو هغه حج بی په نفلی حج کښی حسابیږی ، په یاد ولره چه دلور ذکر سوو اشخاصو دپاره حج او عمره کول نه یوازی دهغه دپاره ثواب رسیږی بلکه دهغه څو چنده تا ته هم الله جل جلاله ثواب درکوی. خودادی باید په یاد وساتی چه که دی حج دمرو دپاره کاوه نیت به د فرضی حج کوی ، او که دی یوازی عمرې کولې نو به نفلی وی ، ځنی بی خبره عوام وایی چه که دی دبل پاره عمره وکړه او هغه حج نه وو کړی حج پرلازمیږی ، دا خبره صحیح نه ده هرڅو نه عمری چه دچا په غیاب کښی وکړی ثواب بی هغه ته رسیږی او په هغه سره حج نه لازمیږی ، داسی لکه څوک چه مکه معظمه پخپله ووینی حج پرلازمیږی که مالی توان ولری که بی ونه لری دغه دده راتگ تر مکې شریفی دده توان دراتگ ثابت وی ، نو که څوک دبل دمزدور یا مویتروان یا پرستار او یا په رسمی توگه او یا دیوازی عمری دپاره راغلی وی حج پرلازمیږی حتماً به بی ادا کوی که مړ کیدی وصیت به کوی چه پر ما حج فرض سوی دی او تر مرگ وروسته به بی ورته دده دارایی څه دحج وکیل نیسی چه دده دپاره حج ادا کړی او باقیمانده میراث دی ورته واخلي.

سوال: دښځو دپاره خاص احکام څه دی؟

جواب:

۱: ښځی دا حرام پرځای خپل عادی گنډول سوی کالی اغوستلای سی مگر مخ په نه پتوی.

۲: ښځی په احرام کښی بوټونه او جرابی اغوستلای سی مگر دستکشونه نسی اغوستلای.

۳: بنسخی په احرام کښی عطریات نسی استعماله ولای.

۴: بنسخی په احرام کښی زیورات اغوستلای سی مگر داسی چه ښکاره نسی.

۵: بنسخی به تلبيبه په جهر(په لوړ او از) نه وایی.

۶: په طواف کښی بنسخی رمل(داوړو ښورول) نه کوی.

۷: بنسخی د میاشتنې ناپاکی. یا دلنگتون د ناپاکی. په وخت کښی حرم شریف ته داخلیدای نسی او طواف به نه کوی که بی فرضی طواف پداسی حالت کښی وکړی او وه پسونه یا غویبی یا اوښ به حلالوی او که واجب د عمرې طواف په داسی حال کښی وکړی نو یو پسه به حلالوی.

۸: بنسخی نسی کولای چه بیله شرعی عذره د شیطانانو د ویشتلو لپاره وکیل ویاکی ازدحام عذر ندی بیا دی بل وخت وولی چه ازدحام لږوی.

۹: بنسخی به د صفا او مروا د سعی په وخت کی د زرغونو څلو په منځ کښی نه ځغلی.

۱۰: بنسخی کولای سی چه د ناپاکی په وخت کی فرضی طواف و ځنډوی مگر وروسته به بی قضایی راوړی ځکه چه که فرضی طواف ونسی حج بی نه دی پوره سوی.

۱۱: کم وخت چه د احرام د خلاصیدو وخت سو نو ښحه به پخپله یا د محرم په لاس خپل د ټوله سر یا لاقل د سردورینستانو د څلمی برخی څوکی ډگوتی دیوه بند په اندازه غچی کوی ، مگر که د څلمی حصی د سردورینستانو کم غچی سی د احرام نه خلاصیږی او د خپل روا میږه سره نژدیکت(جماع) ورته حرام دی.

۱۲: بنسخی به د ازدحام په وخت کی د حجر اسود داستلام(مسح کولو) څه ډډه کوی.

۱۳: د ازدحام په وخت کی بنسخی ته د مقام ابراهیم وشاته د طواف د دوو رکعتو واجب ادا کول ضرور ندی په بل ارام ځای کی دې ادا کړی.

۱۴: و بنسخی ته د حج په سفر کی محرم شرط دی که ښځه د محرم سره مثلاً ورور زوی یا پلار سره حج ته روانه وه و میږه ته بی اجازه د منع کولو نسته.

۱۵: بنسخی د ناپاکی په حال کی احرام او د احرام نیت ترلای سی او ټوله افعال د منی شریفی ، عرفات او مزدلفی شریفی اجرا کولای سی فقط حرم شریف ته به نه ننوزی.

۱۶: که د بنسخی څه طواف الوداع یا درخصتی. طواف د میاشتنی ناپاکی په سبب پاته سو ه معاف ده نه دی کوی.

«دریمه برخه دو عاگانې»

دغه دو عاگانې چه دلته به ذکر سی د اسلام د علماوو په اتفاق په گوته سوی دی، ځکه چه د دو عا غوښتنه د الله پاک د درباره با ید د زړه غوښتنه وی که څه هم په ژبه وویل سی نو ددی اصل په نظر کی نیولو په اساس می دلته اکثره دو عاگانې د پښتو ژبو خلگو دپاره په پښتو او ولی او دلته می ذکر کړی دی، څه چه په ژبه وایی دهغه په معنی پوه یی چه د زړه سره دی د ژبی لاریوه وی یعنی په مورنی ژبه دو عا کول او دخدای پاک له درباره غوښتنه کول ډیره د زړه راځی.

د مکې شریفی وښارته د داخلیدو دو عا:-

یا الله دغه ستا حرم دئ او دغه امن ستا امن دئ اوزه ستا بنده یم راغلی دلیری ځایه یم ډیرو لویو گناهنو او بدو عملونو سره - الهی ستا د عذابه ویریرم الهی ستا خاصه عفو می په نصیب کړی او وگرځوی ماله په دغه حرم کښی ستا قرار او ارامی - او په رزق راکړی ماله رزق حلال په فضل سره ستا یا رَبِّ الْعَالَمِينَ آمین.

د کعبی شریفی د لمړی ځل دلید لو دو عا:-

(اللَّهُ أَكْبَرُ - اللَّهُ أَكْبَرُ - لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ - اللَّهُ أَكْبَرُ - وَ لِلَّهِ الْحَمْدُ)

الهی ته سالم یی دهره عیبه او په تا سره سلامتیا ده داخل مو کړی جنت ته ای صاحبه د لوی عزت الهی خلاصی کړی مالره دروازی درحمت ستا د بڅښنی او عفو ستا - د فضل او احسان ستا - یا الله یا رحمن یا رحیم - یا ربه زیات کړی شرافت او عزت ستا د دغه کعبی چه ستا بیته ده - او زیاد کړی شرافت او عزت دهغه چا چه زیارت ستا د کعبی کوی که حاجی وی که عمره والا یا اَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ - الهی زه سوال کوم د تا څه دهغه څه چه سوال کړیدی دهغه سردار او بادار زموږ محمد علیه السلام او پناه غواړم دهغه څه چه پناه غوښتی ده دهغه څه زموږ پیشوا محمد علیه السلام. الهی رحمت ستا دی وی پر محمد علیه السلام او دده پیر آل او اصحابو ټولو آمین.

۱: د طواف داوول شوط (دورې) دو عا:-

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ - وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ (۱)

ژباړه: پاکي ده الله لره - جمله ثنا او صفت دئ الله لره - هیڅوک بیله الله د عبادت وړ ندی

الله ډیر ستر دی. هیڅ حرکت او قوت نسته مگر په الله سره چه ډیر ښه لوړ او لوی دئ.

الهی ایمان می راوړی دی پرتا او تصدیق می دئ ستا پر کتاب (قرآن مجید) او وفا می ده پر وعده ده ستا او متابعت می پر سنتو د حبیب ستا (محمد علیه السلام) دی - الهی زه سوال کوم د عفو وی او عافیت د ټولو گنا هونو څه تل په دین او په دنیا او اخرت کښی - کامیابی په جنت سره او نجات داوړه د دورخ څه - یا غالبه بڅښونکې یا ښه درحم کونکو - او رحمت دی وی د الله پر خیر د مخلوقاتو محمد علیه السلام او دده پر اصحابو او پر موږ هم ددوی سره .

نو هر کله چه په هره دوره کی ورکن یمانی ته ورسیرې شروع به وکې په ویلو د

اللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ .

ژباړه: الهي ربه زموږ راکړې موږ ته په دنيا کښې نيکۍ او په اخرت کښې نيکۍ او وساتي موږ د عذابه داور. - په تکرار تر هغه وخته چه و حجر اسود ته ورسيدې بيا به دواړه اورغوی د حجر اسود و خواته پورته کې او و به وایي (بِسْمِ اللّٰهِ الْاَكْبَرُ) دوهم شوط (دوره) شروع سوه گټوره لار ښوونه: د طواف په جريان کښې بايد هيڅ ځنډ رانسې يعنی د طواف په منځ کې توقف نه کيږي يوازی د فرضی لمانځه د جماعت په وخت کښې په هر ځای چه وي هلته به طواف و دروي لمونځ به په جماعت ادا کړې بېرته دهغه ځايه خپل باقی مانده طواف پوره کړه او همداسی دمړی د لمانځه دپاره ودریږه او لمونځ د جماعته سره ادا کړه او هم د جمعی د لمانځه خطبې ته به توقف کوي او په بل هيڅ حالت کې د توقف یا استراحت اجازه نسته او که دی استراحت وکړي طواف دی ناقص سو بېرته به یی د سره راگرځوي ، مگر د صفا او مروا د سعی په منځ کښې د استراحت یا توقف اجازه سته .

د طواف د دوهم شوط (دورې) دوعا:

يا الله دغه ستا بيته ده او دغه ستا حرم دئ او دغه امان ستا امان دی او زه هم ستا بنده يم او اولاد ستا د بنده گانو يم او دا هغه مقام دی چه پناه غوښتل کيږي په تا سره د عذابه داور څه نو يا الله زما غوښی او پوست د دوږخ پر اور حرامی کړه الهي ايمان را لره محبوب وگرځوي. زما په زړه کې ايمان نيايسته کړې. الهي کفر او فسق زما په زړه کې بد او منفور وگرځوي الهي د حق پر لاره می برابر کړې الهي د قيامت په ورځ می ستا د عذابه او نا خوښۍ څه وساتي - ستا رضا او محبت می په نصیب کړې سره د متابعت د شريعت ستا او داخل مو کړي ټوله و جنت ته بيله حساب به ای عزتمنده د عزتمندو . نو پر رکن يمانی به بيا اللهم ربنا شروع کړې ترڅو چه و حجر اسود ته ورسيدې نو دريم شوط (دوره) شروع سوه دمخکی نی. دوری په شان به عمل وکړې.

د دريم شوط (دورې) دوعا:

يا الله زه پناه غواړم د شک او شرک څه ، د مخالفت کولو د دين څه او منافقت څه د بدو اخلاقو څه او د بد استعمال څه د مال او دارایی خپل او اهل وو اولاد خپل الهي سوال کوم درضا ستا اود جنت. او پناه غواړم په تا سره ستا د قهر او غضب څه او د اوره د دوږخ ای غالبه ای لويه بخښونکې ای ښه د رحم کونکو یا ښه د سخا و تمندو او احسان کونکو الهي پناه غواړم په تا سره د تنگی. او عذابه د قبر او پناه غواړم د فتنې څه د ژوندو. او د فتنې څه دمړو. الهي ستا رحمت دی وی پر خير د مخلوقاتو محمد عليه السلام او دده پر آل او ټولو اصحابو باندی دده او پر موږ ددوی سره. بيا چه رکن يمانی ته ورسيدی (اللهم ربنا) به شروع کړي تر هغو به یی وایي چه و حجر اسود ته ورسيدې ږ دريم شوط (دوره) (هم خلاصه سوه نو په نورو څلورو ښوټو کې رمل (اوږې ښورول) نسته پر حجر اسود په د تيرو شوطو (دورو پشان) دواړه اورغوی و حجر اسود ته پورته کړی او (بِسْمِ اللّٰهِ الْاَكْبَرُ) به يو وار وایي او اورغوی به مچ کړې نو څلرم شوط (دوره) شروع سوه.

د څلرم شوط دوعا:

يا الله زما دغه حج قبول وگرځوي - او زما دغه کوښښ کامياب به وگرځوي. او زما گناوی را و بخښې - زما دغه تجارت را بی تاوانه او گټور وگرځوي ای خبر داره په هغو ټولو شيانو چه زموږ په زړو کښې دی. و باسې موږ د گناهونو د تاریکیو څه وروښنایی ته د توبې الهي ستا رحمت غواړم - او پاکي دهري گناه څه ستا دلورې او ښې بخښی په امید - او غواړم گټه او غنیمت زما دهر ښه عمل او کامیابی په جنت سره یا د ټوله عالم ربه ما د دوږخ داوره وساتي

ياربه قناعت می ستا په رزق او مقرر اتو په نصیب کړې په رزق کښی برکت را واچوې او دهرڅه عوض په ښو سره را کړې او درود وایم ستا پر پیغمبر محمد علیه السلام او دده پر ټولو اصحابو .

پر رکن یمانۍ به بیا اللهم ربنا شروع کړې ترڅو و حجر اسود ته رسیږې پر حجر اسود بیا دنورو دورو په شان عمل کيږي نو څلرم شوط خلاص سو .

د پنځم شوط (دورې) دوعا:

الهی په ورځ دحشر چه هلته بل رحمت نسته بیله ستا درحمته څه . ما دعرش ترسایۍ لاندی په سایه کړې - تنده می ستا دحبیب محمد علیه السلام دحوض کوثر په اوبورا اوبه کړې الهی زه ستا څه سوال کوم او غواړم چه را کړی ماته هغه خیر او ښی گڼی چه ستا حبیب محمد علیه السلام هغه ستا څه غوښتی دی- او پناه غوړم په تا سره دهغه څه چه ستا حبیب دهغه څخه پناه غوښتیده -الهی نعمت دجنت می په نصیب کړې او هر هغه عمل او قول چه ما و جنت ته نژدې کوی او پناه غواړم په تا سره د اورده دورځ او دهغه اعمالو او اقوالو څه چه ما و دورځ ته نژدی کوی - بیا به درکن یمانۍ څه (اللهم ربنا) شرع کړې ترڅو حجر اسود راورسیږی . بیا دلاس اور غوی دحجر اسود و خواته پورته کوی او (بِسْمِ اللّٰهِ الْاَكْبَرِ) یو وار وایی نو شپږم شوط (دوره) شروع کیږی .

د شپږم شوط (دورې) دوعا:

الهی ستا ډیر حقوق پر ما باندی دی - هغه چه زما او ستا په منځ کښی دی - او هم ستا دمخلو قاتو ډیر حقوق را باندی دی هغه چه زما او ستا دمخلو قاتو ترمنځ دی الهی ستا حقوق چه پر ما باندی دی را وی بخښی ستا په رحمت سره - او هغه حقوق چه ستا دمخلوق پر ما باندی دی الهی ته یی عوض ورکړې او ما ځنی خلاص کړې ستا په رحمت سره . او په حلاله نفقه می غنی کړې او دحرامی نفقې او ستا د نافرمانۍ څه می وساتې ای لوی بخښونکې ربه - سوال کوم دتا څه دعفوی او عافیت او دعفوی دایمی په دین او په دنیا او اخرت کښی ، الهی سوال کوم دتا څه د هدایت او د تقوی . پاک لمنی (پاک دامنی) او غنا او سوال کوم دتا څه چه ماته سمه او حقه لار راوښی ای دحق او هدایت لار ښونکې خدایه .---

بیا به پر رکن یمانۍ باندی اللهم ربنا شروع کړې ترڅو حجر اسود ته رسیږې او هغه اعمال چه په نورو شوطو کښی دی کړی دی هغسی اجرا کړې نو شپږم شوط خلاص سو اووم او اخری شوط شرع سو .

گټوره لار ښوونه : که فرضاً شکمن وې چه دا به شپږم شوط وی که اووم شوط ، نو ښه داده چه کم عدد یی قبول کړې (شپږم) څه تفاوت نه کوی چه یو شوط اضافه وکړې خو که یو شوط کم سو ټوله طواف دی ناقص سو .

داووم شوط (دورې) دوعا:

الهی زه سوال کوم دتا څه چه ایمان می را کامل کړې . یقین او عقیده می په صداقت را قوی کړې او رزق می را پراخ کړې چه پاک او حلال وی - او زپه را کړې عاجزه او ژبه را کړې ذکر کونکې ستا - توبه می قبوله کړی او په رشتیا توبه می په نصیب کړې الهی دمخه تر مرگ می توبه قبوله کړې او په وخت کی دمرگ راحت را کړې نه سختی - بخښنه او رحمت را کړې پسله مرگه - او عفوراته وکړې دتولو گناهونو کبیره که صغیره وی په وخت کښی دحساب په لو ورځ دحشر او کامیابی را کړې په جنت سره او خلاصیت را کړې د اورده دورځ - ای غا لبه پر هر چا او ای لویه بخښونکې یا اَرْحَمُ الرَّحْمِیْنِ . یا الله ختم کړې اجل زما پر خیر باندی . او پوره کړې او میدونه زموږ او اسانه کړې کارونه زموږ د دین او دنیا او اخرت زموږ . نو چه رکن یمانۍ ته ورسیدی وبه وایی

(اللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآٰخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ وَادْخُلْنَا الْجَنَّةَ مَعَ الْأَبْرَارِ يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ)

ژباړه: یا الله زموږ ربه راکړې مورته نیکۍ په دنیا کې او نیکۍ په اخرت کې او مو ساتې د

عذابه داور او داخل مو کړې جنت ته د نیکانو سره یا غالبه پر ټولو یا بخښونکې یار به د ټوله عالم. کله چه حجر اسود ته ورسیدې طواف ختم سو خدای دی قبول کړې. د طوافو نیتونه په څلرمه برخه (فصل) کې د نیتونو تر عنوان لاندې ذکر کیږی.

دوعا د ملتزم شریف:-

ملتزم شریف د کعبې شریفې د دروازي او حجر اسود ترمنځ فاصله چه ټوله څلور زرع ده بلل کیږی دا هغه مبارک ځای دی چه سرور کاینات محمد علیه السلام هلته دوعا کول او پر دغه ځای چه ځان و منبلوې او د زړه غوښتنه او دوعا وکړی حق تعالی یی حتماً قبلوی .

گټوره لار ښوونه: فکر دی او سه چه د طواف په جریان کې دا کار ونه کړې چه په طواف کېنې دی سکتته رانسی ، او بل چه ډیره گټه گونه وی په داسی احتیاط به ځان ورسوې چه دنورو طواف ته مزاحم نسې ، ټیله او نمبه به نکوې د بنځو سره د ډکې څه به ځان ساتې چه تر ثواب دی گناه ډیره نسې ، د طواف دخلگو سره ځان په دوره کې گډ کړه که څه هم ته طواف نه کوي په یوه یا دوو دورو کې ځان د کعبې شریفې دیوال ته ورسوه او د حجر اسود له خوا به اول حجر اسود مسح او مچ کړې بیابا خپل ځان په ملتزم پوری و منبلوې او لاس به د کعبې شریفې په دروازه پوری ټنگ کړې دغه کار داختر پر دریمه او څلرمه ورځ چه ازدحام کمیږی اسانه دئ او دا دوعا به ووايي .

دوعا د ملتزم شریف:-

یا خاونده د دغه قدیمی بیټې زموږ د غاړې د گونا هونو څه خلاصی کړه. او غاړې د میندو او پلرو زموږ - دورنیو او خویندو زموږ - او داو لادونو زموږ که مړه دی که ژوندی د گنا هونو څه خلاصی کړه او دا وړه د د وږ څه مو وساته یا ارحم الراحمین یا ذول جلال والاكرام. یا الله ستا بنده یم ستا د بیټې په دروازه می لاس ټنگ کړیدی او ولاړ یم لاندی تر چار چوب ستا امیدوار دی درحمت یم ستا د عذابه ویریرم آی صاحبه د فضل او کرم او د احسان الله رحم وکړه پر عاجزی زموږ په امان کړه ویره زموږ او قبول کړه اعمال زموږ او ښه کړه احوال زموږ - او وگرځوه په طاعت ستا مشغولیت زموږ او و خیر ته رجوع زموږ او ختم کړه پر نیک بختی اجل زموږ دغه عاجزی زموږ ښکاره ده په حضور ستا او حال مو پټ ندی پرتا. امر کړی دی یو هغه مو ندی کړی - منع کړی دی یو هغه مو کړیدی - نه کیږی علاج زموږ مگر په عفو ستا عفو وکړه آی ښه دامیدو آی عزتمنده قبلونکې د سوالو غفور اورحیم یی یا رب العالمینه او نوری دوعا گانی چه هر چاته دی زړه وی د کامیابی په دنیا او اخرت کېنې. مقام ابراهیم علیه السلام:-

دغه یوه مبارکه ډیره ده چه د حجر اسود سره یو ځای د جنته راغلي ده دغه ډیره پخپله متحرکه وه او د حضرت ابراهیم علیه السلام په اراده به کېنسته پورته کیدل او هری خواته تلل او څه وخت چه حضرت ابراهیم علیه السلام د کعبې شریفې د خونی معماری کول پر هغی ډبرې به ولاړ وو او پر دغه ډبره د حضرت ابراهیم علیه السلام د پښو نقش هم پاته دئ ځکه نو دا ډبره لکه حجر اسود هغومره مبارکه ده نو که دوه رکعتنه د طواف واجب دامکان په صورت کېنې د مقام ابراهیم وشاته وکړی ښه کار دئ ولی بل هر ځای یی کولای سې

دوعا د مقام ابراهیم علیه السلام:-

الهی ته ښه عالم یی زما پر پټ او ښکاره حال او زما د دین او د دنیا په حاجاتو ښه خبر یی یا بی نیازه ربه زما حاجتونه را روا کړه که د دنیا دی که داخرت او د نامرده احتیاج څه می وساتې ، الهی زما گناوی را و بخښه یا ربه د دغه کعبې مه پرېږده زما گناوی مگر را وې بخښې او مه

پریزده زما هیخ مشکل مگر را اسان یی کړې. او منور کړې زړونه زموږ او خاتمه مو پرېنه عمل راولې الهی ژوند را کړې په اسلام کی او مرگ را کړې پر اسلام . آمین یارب العالمین .

حجر اسما عیل علیہ اسلام :-

حجر اسما عیل یا حطیم شریف د کعبې شریفې هغه جز دی چه د نعل پ شکل دیوال د کعبې شریفې نه دباندی واقع دی او هغه هم په طواف کنبی شامل دی یعنی طواف دهغه تر شا کبیری نه چه دهغه په منځ کی تیر سی دغه لنډ دیوال اوس د بنایسته سپین مرمر ډبری څه جوړ دی .
دو عا د حجر اسما عیل یا حطیم شریف :-

الهی سوال کوم د تا څه دهغه څه چه سوال کړیدئ د تا څه ستا حبیب محمد علیہ السلام او پناه غواړم دهغه څه چه پناه غوښتیده دهغه څه ستا حبیب محمد علیع السلام الهی په برکت ستا د بنو نو مونو لوړو صفاتو پاک کړې زړو نه زموږ دهغه څه چه لیری کوی موږ ستا درحمته څه او مړه مو کړې پر سنتو د محمد علیہ السلام او په شوق ستا د ملاقات یا کریمه یا رحیمه .

دو عا داو بو د زم زم :-

د زم زم داو بو تر چنبلو وروسته دا دو عا سنت ده الهی زه ستا څه دښه او نفع رسونکی علم غوښتنه کوم د پراخ رزق او شفا دهر مرض څه غواړم یا ارحم الراحمین

حضرت محمد علیہ السلام فرمایلی دی چه ښه ترینی اوبه دمخکی پر مخ اوبه د زم زم دی ، چنبل داو بو د زم زم مخ پر قبله اوبه ولاړی افضله دی او د طواف نه وروسته یی چنبل سنت دی ، د زم زم اوبه پر مخ او سراچول هم سنت کاردئ او د زم زم په اوبو اودس تازه کول هم ښه کار دئ ولی استنجا به نه په وھی .

د صفا او مروا د سعیی دو عا گانی :-

دغه لاندی تکبیرونه دهر شوط په شروع کنبی ویل کبیری وروسته نوره دعا ویل کبیری

(اللَّهُ أَكْبَرُ - اللَّهُ أَكْبَرُ - اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا - وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرًا وَأَصِيلًا - لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ - وَأَنْجَزَ وَعْدَهُ وَ نَصَرَ عَبْدَهُ وَ هَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ لَا شَيْءَ قَبْلَهُ وَ لَا بَعْدَهُ يُحْيِي وَ يُمِيت وَ هُوَ دَائِمًا لَا يَمُوتُ بَدَدِ هِ الْخَيْرِ وَ إِلَيْهِ الْمَصِيرُ.)

ژباړه :- الله لوی دئ - الله لوی دئ - الله لوی دئ په لوی بی سره - ډیره ثنا او صفت دی وی الله لره

او پاکی ده الله لره سهار او ماښام - نستنه بل څوک وړ د عبادت بیله الله څه چه یو دئ - اجرا کوی و عدې خپلی او مرسته کوی د بنده خپل - او ماتوی ډلی په یوازی - نه د مخه ترده شی و و او نه وروسته - ژوندي کول او مرگ ټوله دده په اختیار دی - او ټوله خیر او ښیگنی دده په اختیار دی او رجوع وده ته ده .

د سعیی داو ل شوط دو عا :-

یا الهی احسان او رحمت را باندی و کړې او ما وبخښې د ټولو گناهونو څه په تحقیق چه ته عزتمنده او صاحب د احسان او کرم یی یار به موږ وساتې داوړه د دوړخ او داخل مو کړې و جنت ته دنیکانو سره - نستنه بل څوک وړ د عبادت بیله تا څه یو بی الله - وگرځوې موږ سالم غنیمت او زیری پیدا کونکی په جنت سره ستا د صالحو بنده گانو سره او دهغه کسانو سره چه تا انعام کړیدئ پر هغو باندی لکه صادقان او شهیدان چه

دغه ښه دوستان دی - الهی مور سوال کوو د تاخه دهغه خیر او ښیگنو چه ستا په علم کښی دی او پنا غواړو د هغه شرخه چه ستا په علم کښی دی - الهی ته عالم بی پر ټولو غیبو مور نه پوهیږو - نسته بل خدای بیله تا یا الله صلوٰة او سلام دی وی پر محمد علیه السلام او دده پر اصحابو ټولو .

یادونه:- پدغه دوعا کښی دجمعی کلمه (مور) استعمال سویده دهغه مراد ټوله هغه کسان دی چه د صفا او مروا سعیی کوی .

په هر شوط کښی تردوعا وروسته به دا ایت مبارک وواپی

(إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا قَانَ اللَّهُ شَاكِرٌ عَلِيمٌ) (١٥٨ آیت
دالبقرې سورت

ښو څه د الله دی که کوی څوک حج یا عمره گناه نسته پر هغه چه سعیی کوی په منځ کښی د صفا او ژباړه:- په تحقیق سره صفا او مروا د (شکر قبلونکی) او عالم دی . مروا او هر څوک چه خیر(ښه) عمل کوی الله په هغه شاکر

دغه مبارک آیت دهری سعیی ددوعا په اخره کښی ویل کیږی ، کله چه دهری سعیی په اخره کښی د مروا یا صفا غښی ته پورته سوې دواړه لاسونه به پورته کړې درې واړه به الله اکبر وواپی - په بله سعیه به شروع وکړې اوس چه دمروا دغښی څه د صفا وخوا ته دوهمه سعیه شروع کوی لمړي به هغه تکبیرونه چه په اوله سعیه کښی دی ویلی وه بیا وواپی وروسته به دا دوعا وواپی .

ددوهمی سعیی دوعا :-

تر تکبیرونو وروسته:- الهی تا ویلی دی چه غوښتنه وکړئ له ما څه زه مو دوعا قبلوم - غوښتنه کوو د تا څه یا الله را وبخښه زموږ ټوله گناهونه کیږه که صغیره دی پخوانی او تازه گناوی - ای ربه زموږ واوریدئ هغه غږ چه بلنه یی کوله د پاره د ایمان (چه ایمان راوړئ پر رب خپل) مور ایمان راوړیدئ پر تا یا الله بخښنه وکړې گناهونو لره زموږ او ورژوې بدی زموږ را و مو پاڅه وی د نیکانو سره په ورځ دحشر او راکړې مور ته هغه چه تا وعده کړیده پر قول درسلانو - او رسوایی مه راکوې مور ته په ورځ کښی دقیامت او ته مخالفت نه کوی د وعدې خپل - یا الله پر تا مو توکل دئ او تا ته مور جوع ده - ای ربه بخښنه وکړې مور لره او زموږ برادرانو ته چه تر مور دمخه یی ایمان راوړی دئ او مه گرځوې په زړونو کښی زموږ غش دمو منانو سره یا رحیمه یا الله ما لره گناوی سته په ما بین کښی زما او ستا او گناوی سته په ما بین کښی زما او ستا د مخلوقاتو یا الله هغه ټوله گناوی چه په منځ کښی زما او ستا دی هغه را وبخښې او هغه گناوی چه په منځ کښی زما او ستا دمخلوق دی هغه راڅه واخلې - او په فضل سره خپل ما د احتیاجه په امان کړې - ستا مغفرت ډیر وسیع دئ - یا خاوند ده سخا دکرمد عطا او فضل او احسان - او صلوٰة او سلام دوی زموږ پر بادر محمد علیه السلام او دده پر اصحابو اړ مور ددوی سره ټوله .

د صفا و غښی ته چه پورته کیږی بیا به دان صفا و المروٰة ایت تر پاییه وواپی بیا به کعبې شریفی ته وگورې لاسونه پورته کړه اودری واړه الله اکبر وواپه اوس به دریمه سعیه شرع کړې .

گټوره لارښوونه:- که د سعیی په هر ځای باندی وې او د فرض لمانځه اقامت شروع شو هم هلته به ودریږې لمونځ به په جماعت ادا کړې او همدا رنگه د مړي لمونځ به ادا کړې او که د جمعی خطبه ویل کیده هم به سعیه ودرې لکه په طواف کښی وروسته به دهغه ځایه خپلی سعیی ته ادامه ورکړې .

ددریمی سعیی دوعا:-

به هغه دا ولی سعیی تکبیرونه وواپی تر هغه وروسته دا دوعا خپله کړه: په شروع کښی

الهي را پوره کړې نورانيت زموږ - په تحقيق چه ته پر هر څه قادر يی - الهي زه سوال کوم د تا څه عاجل او هم په اينده کښی دخیر او ثواب - الهي پناه غواړم دهر شر څه که په نژدی راتلونکی وخت کښی وی یا په لیری راتلونکی وخت کښی وی - یا الله محبوب وگرځوي موږ لره ایمان او ښایسته کړې زړونه زموږ په ایمان سره - منفور او مکروه وگرځوي موږ لره کفر، نافرمانی ستا ، اوفسق - او وگرځوي موږ لره را شیدینو او رهنمایانو څه دښی لاری - یا الله پناه غواړم ستا په رضا ستا دقهر څه او ستا د عذاب څه الهي ثنا ویل پر تا باندی زما دشیردتوان څه دباندي ده لکه هومره چه تا ثنا ویلې ده پر ځان خپل - تا لره دی حمد او ثنا وی هومره چه ته په راضی کیرې - الهي نورا نیت غواړم په زړه کښی نورانيت په غوږو کښی نورانيت په سترگو او نورانيت پر ژبه باندی - او نازل کړې پر موږ ستا برکتونه او رحمتونه او نعمتونه (دایمان اونیکي) دهمیش دپاره چه هیڅ وخت نه زایلیرې - الهي پناه غواړم په تا سره دهغه شیا نو دشر څه چه د شپې په تاریکی کښی داخلیرې او دشر څه دهغه شیانو چه داخلیرې د ورځی په رڼا کښی اودشره دهغه څه چه دباد وی سیلی سره الووزی یا ارحم الراحمین. چه دمروا غنډی ته ورسیدی بیابان الصفا والمروءه تر اخره وواپی دغنډی پر سر به لاسونه پورته کړې او درپواره به الله اکبر وواپی. دخلرمی سعیی دپاره به دصفا دغنډی پر لوری حرکت وکړې په اول کښی به تکبیرونه وواپی بیا به نو داسی دوعا وکړې

د څلرمی سعیی دوعا:-

الهي زه د تا څه غواړم خیر دهغه څه چه ستا په علم کښی دی او پناه غواړم دشره څه دهغه څه چه ستا په علم کښی دی - په رشتیا چه ته عالم په غیبی - ندی بل هیڅوک وړ د عبادت بیله تا څه - پا چایی تالره ده او په ښکاره حق یی - او محمد علیه السلام ستا استازیدئ صادق پر وعده او امین دئ الهي زه د تا څه غواړم چه دغه نعمت داسلام چه تا زه وهغه ته هدایت کړی یم بیرته زما څه مه اخله پر دغه اسلام او ایمان می درولې ستا حضورته او مرگ می پر اسلام او ایمان کړې - پاکي او ثنا ده تا لره الهي موږ شکر ندی کښلی ستا په حق شکر سره الهي زه ستا فقیر بنده د تا څه هیله کوم چه ته زما سره هغه سی وکړی چه ته اهل دهغه یی او زما سره هغه سی مه کوه چه زه اهل دهغه یم - الهي وگرځوي ما پی رو دښی طریقې ستا د حبیب محمد علیه السلام - چه لوړه وې حرمت او احترام دده او عزتمنده کوی کلمه دده - او ساتی و عدې اوزمه دده او کامیابی ورکوي وډلی ته دده او وبلنی ته دده ډیره وې تابعان دده او ډله دده چه ورته وفا کوی او مخالفت دده دستونه کوی - الهي زه د تا څه هیله مند یم چه وگرځوي ما پی رو دهغه چه ستا رسول علیه السلام هغه کړیدی او پناه دهغه دمخالفت څه غواړم

وصلی الله علی سیدنا محمد و اله واصحابه و علینا معهم اجمعین. وروسته به وواپی ان الصفا والمروءه تر اخره چه دصفا دغنډی سرته پورته شوي بیا به لاسونه پورته کړې او دری واره به الله اکبر وواپی. دپنځمی سعیی دپاره به مخ پر مروا را کښته سی.

دپنځمی سعیی دوعا:-

لمړي تکبیرونه ویل کیرې بیا دا دوعا به وکړې:

الهي رحم وکړې پر عاجزی زموږ - او په امن کړې ویره زموږ - قبول کړې نیک اعمال زموږ او ښه کړې احوال زموږ - وگرځوي په طاعت او عبادت ستا مشغولیت زموږ - او وښیگنی ته مرجع زموږ - او ثابت کړې په بالا بود سره امیدونه زموږ - او ختم پر نیک بختی اجل زموږ - الهي زموږ عاجزی تاته ښکاره ده او پرتا زموږ هیڅ ندی پټ - امر کړې دی یو هغه مو ندی کړی - منع کړیدی یو هغه مو کړیدی نه خلاصیږو په بل څه مگر ستا په عفوی سره - عفوه وکړې ای غوره د امیدو الهي سوال او غوښتنه د تا څه غوره ده - ته عفو کونکی ، بخښونکی مهربانه او رحیم یی - عفو دی خوښه ده الهي موږ ته عفو وکړه - یا الله مه پرېږده موږ ونفسو نوته زموږ یوه لحظه او ترهغه لالې زمان. الهي موږ پر خپلو ځانو ظلم کړیدی که ته موږ ونه بخښې او پر موږ رحم ونه کړې نو موږ د تا وانیانو څه یو قبوله کړه توبه زموږ په تحقیق سره ته غوره توبه قبولونکی اورحم کونکی یی. الهي غوښتنه کوم د تا څه چه توان را کړې د غوره کارونو او دېدو اعمالو د پریښودلو - او زړه سوی او مینه د بیچاره وو او غریبانو سره - بخښنه او رحمت وکړې پر موږ - دهغه ډلی څه مو جلا کړې چه تا هغو ته اراده دفتني کړیده - الهي ستا حب او

محبت می په نصیب را کړه - او مینه دهغه چا چه ستا مینه کوی - او مینه دهغه اعمالو چه مور نژدې کوی ستا و عشق او محبت ته او ستا در رسول محمد علیه السلام و محبت ته. و صلی الله علی سیدنا محمد و آله و اصحابه و علینا معهم اجمعین، آمین. چه دمروا غنډی ته نژدې سوې ان الصفا و المروة آیت مبارک به تر اخره و وایی چه د غنډی سر ته پورته سوې لاسونه پورته کړه درې واره الله اکبر و وایه. او که دی خاصه دوعا دځان یا دبل چا دپاره غوښته دلته بی و کړه.

د شپږمې سعیی دوعا :-

چه دمروا د غنډی څه را کوز شوې دصفا د غنډی پر لور ، رومی به هغه تکبیرونه و وایی چه به هره سعیه کښی دی ویل وروسته به دا دوعا خپله کړې :-

الهی ته تر هر چا ښه ملگري د سفر بی زموږ د سفر ملگري شی - ننگه بان زموږ د اهل اولاد شی زموږ تر شا - او بد رنگی راولې پر مخانو د دښمنانو زما مسخ کړې دوی پر خپلو ځایو چه و ما ته در ا رسید و توان ونلری - یا الله تا لره دی هومره حمد او ثنا وی چه ته په راضی کیری - الهی زموږ یوازی هیله ستا رضا ده الهی مه شی راڅه ناراضه - د دوی خ داوړه او ستا د قهره مو په امان کړې الهی پناه غواړم په تا سره د بدی دهغه څه چه تا را کړیدی او د شره دهغه څه چه راڅه منع کړیدی دی - ای صا حبه دم حکم قوت ما و ساته د شر څه د فتنو او خلاص می کړې د ټولو مشکلاتو څه - او صالح کړې ظاهر او باطن زما - پاک او صاف کړې زه زما د حسد او بغض څه - مه گرځوی پر ما طلب د چا مگر را خلاص یی کړې - الهی منور کړې زه زما ستا په نور - او مصروف کړې په طاعت ستا بدن زما - او خلاص کړې د فتنو څه باطن زما او مصروف کړې فکر او ذهن زما په قبول د وحدانیت او بی مثله حاکمیت ستا او ساتې زما زه د بدو و سوسو څه د شیطان الهی پر ما و کړې دومره احسان چه نوی پر ما سلطنت د شیطان یا رحمانه یا رحیمه - و صلی الله تعالی علی سیدنا محمد و آله و اصحابه و علینا معهم اجمعین. چه دصفا غنډی ته رسیرې بیا به ان الصفا و المروة تر اخره و وایی چه د غنډی سر ته ورسیدی درې واره الله اکبر و وایه لاسونه پورته کړه او ځان او ونورو دوستانو ته دوعا و کړه نو داومی سعیی دپاره مخ پر مروا را کوز شه.

دصفا او مروا داومی سعیی دوعا :-

رومی به هغه تکبیرونه و وایی چه دهری سعیی په شروع کښی ویل کیری وروسته به دا دوعا خپله کړې :- الهی ختم کړې اجل زموږ پر خیر او ثابت و گرځوی په فضل خپل امیدونه زموږ - الهی مور ته اسانه کړې رسیدل ستا و رضا ته - او په هر حال کښی صالح کړې عملونه زموږ - یا د هلاکت څه نجات و ر کونکې - یا شاهده د ټولو رازونو - یا قدیم الاحسانه - ای همیشه نیکی کونکې د بنده گانو سره - یا خاوند د سخا یا خاوند د کرم او د اعطا - یا خاوند د فضل او احسان پر مخلوقاتو - یا الله زه سوال کوم د تا څه دهغه خیر چه سوال کړیدی د تا څه محمد علیه السلام چه نبی او رسول ستا دئ - او پناه غواړم د هغه څه چه پناه غوښتیده نبی او رسول ستا محمد علیه السلام - الهی و ساتې ما په فضل سره خپل د شر څه د فتنو او عاقبت را کړې د ټولو تکلیفو - ښه او صالح کړې پت او ښکاره (ظاهر او باطن) زما - د بغض او حسد څه پاک کړې زه زما - یا الله مه پریردې یوه گناه زما پر دغه مقام مگر چه را عفو یی کړې او نه یو مقصد مگر را خلاص یی کړې او نه یو فساد مگر را اصلاح یی کړې او نه یوه مریضی مگر را جوړه یی کړې - او نه یو حاجت د دنیا او اخرت مگر را روا یی کړې چه په هغه کښی ستا رضوی او زموږ د دنیا او اخرت گټه وی.

آمین یا رب العالمین ، و صلی الله تعالی

علی خیر خلقه محمد رسول الله و آله و اصحابه و علینا معهم اجمعین یا ارحم الراحمین

. چه مروا غنډی، ته ورسیدی بیا به دا آیت کریمه وواپی اِن الصفا والمروة تراخه وواپی . سعیی دصفا او مروا خلاصه شوه خدای دی ستا او دتولو حاجیانو عبادت قبول کړی.

دوعا دعرفات:-

کم ذکر ونه چه دعرفات په ورځ له زوال نه وروسته ویل بی غوره عمل دی لاندی ذکر کوم

۱:- تلبیه ویل په لور اواز.

۲:- درب العلمین د اسماء الحسنی (نبو نومونو) ذکر کول.

۳:- لا اِلهَ اِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ .

۴:- سورت د ثل هو الله تراخه

۵:- کلمه شریفه.

۶:- اَسْتَغْفِرُ اللهَ الَّذِي لا اِلهَ اِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَاَنْ اَتُوبَ اِلَيْهِ .

۷:- لا اِلهَ اِلَّا اَنْتَ سُبْحَانَكَ اِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِيْنَ ()

۸:- حَسْبُنَا اللهُ وَنِعْمَ الْوَكِيْلُ .

۹:- حَسْبِيَ اللهُ لا اِلهَ اِلَّا هُوَ، عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيْمِ ()

دغه لورې ذکر ونه په لورې او از تکرار ترڅو چه کولای بی شی تر زوال وروسته بیا د ماز دیگر پوری ترهغه وروسته به د جبل الرحمت (درحمت دغره) وخوا ته ورسې او دهغه په لمن کنبی به د زرغونې خیمې سره مخ پر قبله و درېږې دواړه لاسونه به دومره پورته کړې چه د بغل و بینستان دی ښکاره شی دا لاندی دوعا به د زړه په عجز او ژړا د الله په دربار کنبی خپله کړې.

دوعا:-

یا الله ته خدای بی ، نسته بلڅوک وړ د عبادت بیله تا څه - یو بی شریک نه لرې - پا چایی دتولو کانتو تالره ده ، تالره دی حمد و ثناوی یا الله - تا ته مو مخ دی او پرتا مو توکل دی ، یا رب العلمینه یا الله ما وگرځوی دهغه کسانو څه چه نن ورځ ته و خپلو ملا یکو ته په هغو فخر کوي یا ارحم الراحمین - یا الله ستا په توفیق او فضل تر دغه عظیم الشانه مقامه او زیارت د بیستی ستا را ورسیدم مقتدی په سنتو ستا د حبیب محمد علیه السلام - یا الله هر ساع لره عطا سته او هر امید وار لره ثواب سته او سته وهر رجوع کونکی تالره ته احسان - یا الله تا ودرولم پر دغه لوی رکن د دین د اسلام په امید دهغه فضلونو چه ستا سره دی - مه نا امیده کوه امید ونه زموږ - الهی ته عفو کونکی او کریم بی عفو دی خوښه ده عفو راته و کړې یا الله - رحمت ته دی امید واره یو - او د عذابه دی ویر یرو - یا الله زیا د توب نه کوي پر سوالو مگر کرم او سخاوت او پرحا جا تو مگر احسان - یا الله زما حاجت و تا ته بل څه ندی بیله ستا عفو او بخښنه د گناهونو او نا فرما نیو زما او رضا ستا ، او ستا رحمت پر ما چه بیا قهر نوی او هدایت وی چه بیا گمراهی نوی - او علم چه بیا جهل نوی او صالح عمل او ښه خاتمه وی الهی - ازادی داوړه ددوړې او کامیابی په جنت سره - یا عزیزو یا غفار - الهی ته علم لرې زما په ظاهر او باطن - الهی سوال کوم د تا څه ای ښه عطا کونکې

خدايه ، يا الله وگرځوي دغه حج زما قبول او مبرور - او وگرځوي گناهونه زموږ بخښل سوي - او کونښن زموږ لايق دشکر او عمل زموږ صالح او قبول - الهي مه پرېږدي موږ لره پر دغه مقام گناه مگر چه را وې بخښي او عفو يي کړي او مه يو حاجت چه ستا په فضل يي را روايي کړي او نه يو پور مگر را ادا يي کړي او نه يو مريض مگر راصحت يي کړي - او نه يو مري مگر چه رحمت پر وکړي - او نه يو دښمن چه خوار يي کړي - او نه يو حاجت د حاجتو څه د دنيا او داخرت چه تا لره په هغه کښي رضا وي او زموږ په هغه کښي صلاح وي مگر را روايي کړي او پناه پوره يي کړي - الهي موږ سوال کوو دتا څه دهغه ښو چه سوال کړيدي ستا څه پر دغه عرفات بنده او پيغمبر ستا محمد عليه السلام او پناه غواړم دهغه شر څه چه پناه غوښتيده دهغه څه محمد عليه السلام پر دغه مقام - الهي نقل کړي موږ پر دغه مقام دبد بختي - څه و نیک بختي - ته او داوړه ددوږخ څه و جنت ته او دقهره څه ستا و رضا ستا ته او د فقر څه و غني ته او د ذلت څه و عزت ته او د مخالفت څه د شريعت و استقامت ته د شريعت او دتولو اقسامو څه دشر و تولو اقسامو ته د خير او مه گرځوي دغه گڼت اخر گڼت دراتگ و دغه مقام ته زما الهي وگرځوي اخر د عمر زموږ خير د عمر زموږ - او خير د اعمالو اخر د اعمالو زموږ او خير د ورځو و ورځ د ملاقات ستا - الهي موږ سوال کوو دتا څه د جنت او هغه قول او عمل چه نژدې کوي موږ و جنت ته او پناه غواړو داوړه ددوږخ او دهغه قول او عمل څه چه نژدې کوي موږ و ددوږخ ته الهي اجرا کړي پر موږ هغه سي چه ته يي اهل يي نه هغه سي چه موږ يي اهل يو - الهي نستنه بيله فقره او عاجزي زما بله و سيله و تا ته دلاس دپورته کيدو - او نستنه بله لار بيله ټکولو ددروازې ستا درحمت - الهي که زه جواب سم ستا درحمت ددروازې څه نا اميده ، بل به دچا دروازه و ټکوم الهي يوازي اميد مو ته يي - که داسي وي چه يوازي نیکو کاران به ستا څه اميد کوي نو گناه گاران او بد عمله به چا ته مراجعه کوي الهي ته بخښنه وکړي ته ددغه کار اهل يي اللهم اغفر لي ولامه محمد عليه السلام نو که ته مو ترې نو دچا څه به اميد وکړو - الهي ستا سخاوت دومره دي چه هيڅ گناه گاره به پر دغه ځای بي عفو يي پرې نږدي - اللهم ربنا اتنا في الدنيا حسنة وفي الاخر حسنة و قنا عذاب النار ، الهي ما و بخښي زما مور او پلار و بخښي زما اولادونه و بخښي زما ورڼه او خویندي و بخښي زما نيکه گان او اناگانی و بخښي او زما ټوله اقربا او آشنا يان و بخښي او ټوله هغه کسان چه زما څه يي غوښتنه ددو کاږيدو و بخښي او ټولو مسلمانانو ته پوره عفو وکړي او ستا درحمت مستحق ټوله وگرځوي د دنيا او اخرت کاميابي و رپه برخه کړي . (حاجي صاحب که وبل چاته دي خاصه دو عا کول نو نوم به يي واخلی مثلاً دصحت دپاره دمريض يا خاص نژدې مري او يا هر نژدې دوست په نامه هم يادولای شي)

وصلی الله علی سیدنا محمد علیه السلام واله واصحابه وعلینا معهم اجمعین یا رب العالمین آمین.

دماښام تر لمر لويديو وروسته به دمزدلفی شريفی پر لور حرکت وکړي.

گټه وړه لار ښوونه :-

حاجي صاحب که دپښو دتلو توان ولري زما مشوره داده چه دغه لاره د عرفات څه تر مزدلفي شريفی پوري ټوله ۴ ميله لار ده په عادي تگ په دوه ساعته کښي وهل کيږي او که په بس کی ولاړ شي نو په ۸ ساعته کښي بسونه ډيري گټه گوني دبسونو او نورو عراده جاتو له لاسه وهي چه نه به دي لمونځونه او عبادت په ښه توگه ادا کړي او هم په بس کښي ۸ يا ۱۰ ساعته کيښاستل دي ستري کوي او پښي به دي وپرسپري ، کله چه دي دپښو دتگ اراده وکړه و به وایي الهي را ته اسانه يي کړي او راڅه قبول يي کړي چه دغه دپښو تگ پر هر قدم الله و تاته نيکي او ثوابونه در کوي ، دپياده وولاره ښه لنډه لار هم ده ، د عرفات په اخره کښي تشنا بونه دي هلته به ښه او دس تازه کړي دنورو حاجيانو سره به دمزدلفي پر خوا حرکت وکړي په دغه اوداسه که دما خستن او ماښام لمونځونه چه يو ځای ادا کيږي وکړي ډير به ښه وي ، په هر صورت يو دوه ليتره بوتل او به دځانه سره واخله چه په هغه به بيا دسهار دلماڅه دپاره او دس تازه کړي داو داسه تازه کولو په وخت کښي دخپل ملگري څه کمک وغواړه چه اوبه درتوي کړي او به به دي په دي ډول و سيموي ، کله چه مزدلفي شريفی ته ورسيدې هلته ځني وظيفي دي چه دلته

بی په گوته کوم:- اول به دماخستن او ما بنام لمونځونه یو ځای په یوه اذان او دوو اقامتونو دملگرو سره ادا کړې ، اول به دما بنام دلمانځه فرض او بیا په بل اقامت د ماخستن دلمانځه فرض ادا کړه وروسته به دما بنام دلمانځه دوه رکعتونه سنت ادا کړې او وروسته به دماخستن دوه رکعتونه سنت او په اخره کی درې رکعتونه ترا د ا کړې ، او دما بنا دلمانځه دادا کولو په نیت کښی به قضا بی نه وایی فقط پدې حاضر وخت دماخستن به وایی ځکه دغه ته قضایی نه ویل کیږی ځکه چه دشریعت په امر دا ځنډول شوی وو .

دوهم به تر خپل توانه پوری په دغه شپه کښی چه تر شب قدرافضلده ده ، درود پر محمد علیه السلام ، او تلاوت دقرآن مجید یا نور ذکر ونه دپاک الله وواپی ، هغه وخت چه دمشعرالحرام غره ته ورسیدی (داغرد مزدلیفی شریفی د مسجد څه ۱۵۰ متره فاصله لری چه د عرفات له خوا راځی ستا دچپه لاس و خواته دغره په اخره کښی پروت دی کچنی شانته غردی او پر سړی یو کچنی تعمیر دی خو پوښتنه د با تجربه خلگو څه هم ښه کار دی په هر صورت هغه ته نژدې به هم دشیطا نانو د پاره ډیری ټولی کړې او هلته به استراحت وکړی د سپیدو پر وخت هلته تویونه ویشتل کیږی نو تر توپو وروسته به دسهار لمونځ ادا کړې او بیا به که دی توان درلودی دمشعرالحرام غره ته به پورته سې او دوعا به وکړې داکار سنت دی کولای سې دغره په لمن کښی هم خپل خواستونه دپاک الله له درباره وکړې پر دغه مقام دسړی ټوله گناهونه بخښل کیږی او سړی پاک مو من گرځی دا عقیده به لري ، دامت غم خوره نبی محمد صلی الله علیه وسلم ته پر دغه مقام ټوله امت په شمول دهغو کسانو چه دگناه دثقلت په خاطر په عرفات کښی نه وه بخښل سوی ورو بخښل سوه او دټوله امت دبخښی زیږی ورکړه سو ، همداسی دی الله پاک زمونږ حاجتونه هم را پوره کړی او خدای مودی د محمد علیه السلام دبخښل سوی امتیا نو په ډله کښی د قیامت -دمحشر او د حساب په ورځ راوپا څه وی آمین ، دلمر څرک دمخه به دمینا شریفی پر لور حرکت وکړې ، د سپیدو څه تر لمر ختو پوری په مز دلفه شریفه کښی پاته کیدل یو د حج د واجباتو څه دی یعنی که د سپیدو دمخه د مزدلیفی شریفی دمځکی څه ووزی دم (پسه) لزمیږی ولی که بیرته په دغه موده کښی را وگرځیدی ولو یوه دقیقه هم وی د دم څه خلاصیږی. و جوب د مزدلیفی شریفی پر مریض او دهغه پر خادم ، او هم پر ضعیفه ښځه او دهغې پر محرم نسته .

دوعا د مزدلیفی شریفی:-

یا الله مور راغلی یو په جماعت سره او دتا څه دخپلو گناهونو دعفوی او بخښی شفا عت غواړو نا امیده مو مه جوابه وه الهی او را کړې هغه نیکی چه خپلو صالح بنده گانو ته بی ورکوی - الهی مه گرځوی مور ددغه ځایه مگر کامیابه او پاک دټولو گناهونو څه - یا خاونده دسجا او عفوی - یا الله یا غفور الرحیمه الهی مور ستا څه غواړو چه درحمت دروازی زمونږ پر مخ خلاصی کړې زمونږ دوعا گانی مستجابی وگرځوی ، ستا نه هر مجبور او لا چاره سوال کوی الهی سوا لونه موقبول وگرځوی الهی زمونږ دپاره شاهد سې نه دا چه پر مور شاهد سې - په دنیا کښی ژوندون را کړې دمو منانو او مړه مو کړې مسلمین دایمانه سره - زمونږ سوالونه دخپل رحم لایق وگرځوی - الهی ستا درضا او بخښنی لایقان مو وگرځوی اللهم ربنا آتنا فی الدنیا حسنة و فی الآخرة حسنة و قنا عذاب النار . الهی عفو وکړې مور لره او زمونږ میندو او پلرو لره زمونږ نیکه گانو او انا گانو لره او زمونږ اولادو لره اوزمونږ خویندو او ورڼو لره زمونږ ټولو دوستانو او اشنا یانو لره او زمونږ ټوله اقربا و لره او ټولو مسلمانانو لره عفو وکړې ټولو هغه کسانو لره چه زمونږ څه بی ددوعا غوښتنه کړې - وټولو ته په دنیا او اخرت کښی کامیابی به بخښنه او رحمت ستا ور نصیب کړې الهی ته غفور بی ته رحیم بی .

وصلی الله تعالی علی سیدنا محمد علیه السلام وآله واصحابه وعلینا معهم اجمعین برحمتک یا ارحم الراحمین ، آمین .

دیوولسم او دوولسم دورځو دکچنی او میانځوی شیطان تر ویشتلو وروسته دوعا:-

کله چه دی داختر په دوهمه ورځ لمړي کچني شیطان (جمرة الصغرا) په اوو ډبرو وویشت دهره طرفه ویشتل یی صحیح دی ولی مخ پر قبله افضله دئ نو ښه به راڅنگ ته سپی او دلویو پایو سره به دوعا وکړې بیا به نورسی دوهم میانخوي شیطان (جمرة الوسطی) ته مخ پر قبله به ورته ودریږي او په اوو ډبرو یی ووله پر هره ډبره ویل کیږي (بِسْمِ اللّٰهِ الْاَكْبَرِ)

وروسته به دا اول شیطان پر ډول راڅنگ ته شي او مخ پر قبله دلوی پایو سره بیا خپله دوعا وکړې ور به سپی دریم یا لوشیطان (جمرة الاکبر) به په اوو ډبرو وولې تر لوی شیطان وروسته دوعا نسته. فکر کوه چه شیطان ته به پوچ کنځاوی نه کوي فقط وایی چه دترتولو دشیطان دپاره او درضا دالله پاک (بِسْمِ اللّٰهِ الْاَكْبَرِ)

دوعا :-

الهی پدغه منی شریفه کښی احسان وکړه پر مور هغه سی چه تا پر خپل استازی او نبی محمد علیه السلام او پر خپل ټولو انبیا وعلیهم السلام او پر او لیا وو خپل او پر اهل عبادت خپل کړیدئ - الهی تصدیق مو پر کتاب ستا او متابعت مو دستتو دحبیب ستا محمد علیه السلام دئ - یا رب العالمینه خلاص مو کړه ستا د عذاب یا رحمانه یا رحیمه - او ثنا دی وی همیشه هغه ذات لره چه وا حد دی او احد دئ - ثنا دی وی همیشه هغه ذات لره چه بی نیازه دئ - ثنا دی وی همیشه هغه ذات لره چه نه دچا څه پیدا سوی او نه دده څه څوک پیدا سوی دی - ثنا دی هغه ذات لره چه نسته هغه لره هیڅ سیال - الهی ثنا دی وی پر تا باندي هومره چه تا ویلې ده پر ځان خپل چه زموږ د حساب دتوان څه دباندی ده - الهی زموږ عاجزی قبوله کړه او داخل مو کړې په صالحو بنده گانو کښی خپل - وصلی الله تعالی علی خیر خلقه محمد علیه السلام وآله واصحابه وعلینا معهم اجمعین وسلم تسلیماً دائماً یا رب العالمین برحمتک یا ارحم الراحمین .

دوعاد طواف الوداع (رخصتی) :-

د طواف وروسته چه دی دوه رکعته واجب ادا کړه نو دا دوعا به خپله کړې: الهی دغه ستا بیته ده او تا هغی ته عزت او حرمت ورکړیدئ - ددغه بیټی په روی موږ ټوله که حجاج دی که عمره والا زیاران دی که مسافرین که مقیمین په سمه یا په دښت کښی په وچه یا په بحر کښی تر خپلو کورو سلامت ورسوې او دټولو دغه تلاپن او حج قبول او مبرور وگرځوې بیا هغه ذاته چه بیرته رسوې مسافران خپلو کورو ته موږ راولې په کرا تو او مکرر می راولې وزیارت ته ستا دبیټی تایب او عبادت کونکی او خاص تا لره حمد وپونکی الهی سوال کوم دتا څه د او داو به کامیابی په ورځ کښی دقیامت بخښنه او رحمت په ورځ کښی د عذاب ، اودرضا ستا په ورځ کښی دثواب او نوریه تاریکی کښی ستا دنبی محمد علیه السلام - الهی ماته قدرت پر بنو راکړې او دبدو څه می وساتې - او ملگرتیا کیدو په ورځ کی دمحشر دتندی دمسکینا نو او مظلومانو مینه می په زړه کښی را کړې - الهی ستا دبخښنی او رحمت هیله می را پوره کړې - الهی پر هغه قوم چه تا دفتنی اراده کړې وی ما دهغو ډلې څه وباسه - او ژوند می ختم کړې په رحمت سره ستا چه په فتنو خراب نسیم - الهی ستا محبت می په نصیب کړې او محبت دهغه چا چه ستا محبت کوی او محبت دهغه اعمالو چه ستا ودوستی. ته می نژدې کوی - یا ارحم الراحمین الهی هیله کوم دتا څه چه زما په برخه هدایت او تقوا راکړې او پاکی او غنا راکړې - الهی دهو او نفس دفتنی څه می په امان کړې حتی یوان می د نفس او شیطان تر تسلط لاندی مه راوله الهی - دتا څه هیله کوم چه وگرځوې اخره د عمر زما خیر د عمر زما او خیر د اعمالو زما اخر د اعمالو زما او خیر دورځو مالره ورځ دملاقات ستا یا ارحم الراحمین ، وصلی الله تعالی علی سیدنا محمد وآله واصحابه وعلینا معهم اجمعین یا رب العالمین .

لنډه یادو ته :- حاجی صاحب او محترمی حجابی. تاسی ولیدل چه ټولی دوعا گانی د خدای حضور ته په عاجزی او دتوبې دقبول او دعغوی دپاره وې که دځان په مورد کښی وې که دبل چا دپاره وې - یعنی زموږ دټولو مقصد به داوی څه وخت چه ددې دنیا څه څو باید دگناهونو څه پاک او مسلمان ولاړ شو - نو پر ځان دی فکروی چه تر حج وروسته دگناهونو پیټی بیا در په غاړه نسی . په هر مقام کښی دحج او عمری دغه ذکر په تکرار وایه

١: سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا لَهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ .

٢: - أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ .

« خلمه برخه په حج کنبی دمهمو او ضروری

افعالو لار بنونی»

سوال:- خرنگه و الله پاک ته توبه ایستل کیږی؟

جواب:- حق تعالی په خپل کلام کنبی داسی فرمایي

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا) **دسورت التحريم ۸ آیات**

ژباړه:- ای هغه کسانو چه ایمان مو راو پیدئ توبه وباسی الله له خالصه او دزړه توبه.

په دې آیات کنبی حق تعالی خپلو بنده گانو ته د توبی لار بنونه کړیده یعنی ماته توبه وباسی چه زه مو توبه قبوله کړم او مو بخښم څوک چه دگنا هونو څه پاک وی دهغه ځای به حتماً جنت وی. ځکه نو هر موءمن په هر وخت کنبی باید توبه دیاډه ونه باسی خاصتاً په مقد سو ځا یونو او اوقاتو کنبی ، هر کله چه پر یو نا وړه عمل خپل پښیمانی وکړي او توبه وباسی یعنی چه دوباره یی نه تکراره وې ، خدای دخپلو بند گانو په زړو خبردی -توبه که په اخلاص وی نو الله پاک هغه حتماً قبلوی خدای تعالی توبه قبلونکی او رحیم دی ، خصوصاً په حج کنبی او دعرفات په ورځ او شپه کنبی دالله جل جلاله درحمت در وازي دحاجیانو او صادقو توبه کونکو پر مخ خلاصی وی او خواست او غوښتنه یی دالله پاک په لوی در بار کنبی منظور او قبلیری ، ځکه نو په دغه وخت او دغه مقام کنبی پر خپلو نا وړه تیرو اعمالو پښیمانی او دزړه داخلاسه توبه کول (چه بیا به نه تکرار ریری) او عفو غوښتل یو فوق العاده غنیمت دی چه هر حاجی باید دهغه څه استفاده وکړی او دالله جل جلاله سره تعهد وکړی چه بیا هغه نه تکراره وی نو دغه کسان دی چه به جنت ته ځی او نور (رنا) به په ورځ د حشر ددوی دمخه او پر اړ خونو ورسره روان وی ، او وایی به چه الهی دغه نور او بخښنه زمونږ دپاره دایمی وگرځوه ، ولی که دچا څه توبه ماته شوه او بیا یی هغه عمل تکرار کړی نو پدی دنیا کنبی دانسانانو په نزد د متکرر جنایت کاره جزا څوچنده سخته وی نو د خدای په نزد هم دتوبه ماته ونکی جزا ډیره درنه ده ، الهی مور ته توان را کړي چه پر خپلو توبو ثابت قدمه واوسو او الله جل جلاله لمودی دتوبه ماتونکو د ډلی څه په امان کړی او مور دی صادق توبه کونکی وگرځوی آمین.

سوال :- توبه څو ډوله ده؟

جواب:- توبه پر پنځه ډوله ده :-

۱:- هغه حقوق چه دبنده او پاک الله ترمنځ دی او قضایی لری لکه ترک دلمانځه - ترک دذکات یا روژه خوړل ددغو اعمالو توبه داسی ده:-
څه چه در باندی وی تر و سه و سه به یی قضایی راوړي او د خدای جل جلاله سره به وعده کوی چه بیا یی نه قضا کوي او دری واره به استغفار وایی:

(استغفرُ الله الذي لا اله الا هو الْحَيُّ الْقَيُّومُ واتوبوا اليه)

۲:- دهغه اعمالو څه توبه چه د خدای د او امر و څه دی مخالفت کړی وی لکه زنا- شراب-قمار- په دروغو قسم خوړل یا داسی درواغ ویل چه دخلگو ترمنځ دفتني با عث شوی وی -پرداسی اعمالو به پنبیمانی کوي او دالله سره به وعده کوي چه بیا به نه تکراره وي او درې واره به استغفر وایي چه لوړ ذکر شو .

۳:- تو به د هغه مظالمو څه چه دیوه بنده او بل بنده ترمنځ دحق تلفی وی مثلاً غلا- رشوت- او یا په ظلم سره دچا حق لاندی شوی وی -یادی په معامله کبسی په تگی او درواغو دبل حق خوړلی وی یا د امانت مال یا دیتیم مال بیله شرعی اجازې څه دخان په گتیه استعمال کړی وی، که دهغه اندازه در معلومه وه هغومره به بیرته مسترده وي او عفو او حق پلیت به دهغه څه غواړي ، دا عمل دشيطان په تلائې پر مشکل بنکاری ولی باور وکړه کله چه داسی وکړي الله جل جلاله دهغه څو چنده عوض در کوی او ارواح به دی دومره په خوبن سی چه ته به په هغه پیر ویاړي ، او د خدای پاک سره به تعهد کوي چه بیا به نه تکراره وي او درې واره به استغفار وایي .

۴:- توبه دهغه مظالمو څه چه خاوند یی نه پیژني یا مړی او وارث یی هم نه پیژني مثلاً دچا دباغه یا دچا دکوره دی څه په ظلم وړی وی که په غلا وی که په زوره نو هغه اندازه به دهغه سړی په غیاب کبسی خیرات کړي او د الله پاک څه به عفو وغواړي چه دا عمل به بیا نه تکراره وي او اسغفار به درې واره وویي .

۵:- توبه دهغه مظالمو څه لکه دچا غیبت- یا چاته سپکاوی او بنکنځل- یا یو مظلوم نا حقه وهل که ژوندی وی حق پلیت په ځنی غواړي او که مړ وی دخدایه به دهغه په حق کبسی بخښنه ورته غواړي وایي به اللهم اغفره (خدایه دی وبخښي) چه حق تعالی هغه ستا څه راضی کړی او دخدای سره به وعده کوي چه بیا دا عمل نه تکراره وي او درې واره به استغفار وایي .

توبه هر وخت او په هر ځای کبسی چه په صحیح توبه سره وی قبلېږي نه دا چه محض په خوله وویي زما توبه ده او دزړه توبه نه وی ، ولی د عرفات په ورځ به دتولو تیرو ناوړه اعمالو څه بخښنه غواړي او توبه به کوي . چه هلته ترنورو ځایو او وختوافضله او مورد قبول واقع کیږي . که څه هم توبه دگناهونو څه دخلاصون یوازنی لاره ده نو ای مؤمنه هر وقت او په هر ځای کبسی توبه دیا ده مه باسه دالله جل جلاله حبیب محمد علیه السلام ویلی چه زه هره ورځ تر او یا ۷۰ واره پیر استغفار وایم او الله پاک ته توبه باسم نو هغه والا مقامه نبی دخدای چه دهر ډول گناهونو منزله وو دومره استغفار وایه او توبه یی کول نو پیر امتیانو یی چه دهر یوه پر شا دگناهونو پیستی دی باید هر گړي او هره لحظه توبه دیا ده ونه باسی ولی چه مرگ په باور ندی او چا ته دمخه خبر نه ورکوی نو دمخه تر هغه چه د مرگ وخت راورسیږي باید توبه مو کړي وی او دخدای په حضور کبسی مو پنبیمانی اظهار کړي وی هر ورځ دسهار تر لمر ختو مخه او دما بنام تر لمر لویدو وروسته دتوبی دقبلیدو وخت دی هره ورځ استغفار ویل او توبه استل پیر لازمی کاردی مور باید پیر متوجه و او سو چه تر توبی کبسلو وروسته خصوصاً تر حج وروسته چه سړی دتولو گناهونو نه توبه ایستلی وی او پاک مؤمن گرځیدلی وی نوشيطان پیر تلائې کوی چه مو بیا په گناهونو ولږي او دالله پاک سره مو وعده خلافه کړي او دالله جل جلاله دقهر او غضب مستحق مو وگرځوی ، نو ځکه زموږ پیر اعصاب او اماره نفس باندي په شدت کار کوی چه ددورځ مستحق مو وگرځوی او ددخدای پاک درحمت څه بی برخی کړی .

د نفس په هکله لنډه څرگنده ونه:- نفس اماره دانسان امر کونکی نفس دی چه همیشه انسان دغرور او تکبر او گناهونو پر لور تپیل وهي او شيطان دهغه په فعال ساتلو کبسی پیر تلائې کوی

او بل نفس لوامه دی چه مور هغه وجدان نومولی دی دانفس همیشه مور تر سوال لاندی را ولی چه ولی دی دا ناوړه کار وکړ باید توبه وباسی دا ډول نفس دالله په صالحو بنده گانو کبسی قوت لری او فعاله وی او شيطان کونښن کوی چه دغه نفس ویده او غیر فعاله وساتی

او بل نفس مطمئنه دی چه دانفس داو لیاو الله او نبیانو علیهم السلام نفسونه دی چه شیطان هغه ته لار نلری او د هغه نه تنبستی. الله جل جلاله مودی د شیطان او نفس اماره د تسلط نه په امان کړی آمین.

سوال :- په حج کنبی مختلف نیتونه څرنگه دی؟

جواب:- هر نیت عمل اراده او نیت غواړی هر نیت باید د زړه څه وی نو د دې دپاره چه نیت دی د زړه وی باید په خپله مورنۍ ژبه یی ووایی چه د زړه سره دی لار ولری او ځنی خلگ چه په عربی ژبه کنبی پوره پوهه ولری نو په عربی ژبه دی وکړی.

دا حرام نیت: فقط وایی (احرام می تړلی دپاره د واجب عمرې) الهی راته اسانه یی کړې او را څه قبوله یی کړې ، دا ډول نیت په حج تمتع کنبی کیږی ، او دنفلی عمرې دپاره به ووایی (احرام می تړلی دنفلی عمری) الهی راته اسانه یی کړې او را څه قبوله یی کړې ، که د ځان دپاره وی او که د بل چا دپاره وی نو دهغو نومونه به اخلي مثلاً (احرام می تړلی دنفلی عمری) الهی راته اسانه یی کړې او را څه قبوله یی کړې ، الهی ثواب یی زما و مور او پلار ته زما نیکه گانو او انا گانو ته او محمد علیه السلام او وتولو رسولانو او انبیا علیهم السلام ته سره د تولو مسلمانانو ووروسوی. دا ډول عمره کول دومره ثواب لری چه حق تعالی یی وداپولو ته جلا جلا دعمری ثواب ورکوی او ستا دپاره هم د تولو په اندازه یوازی ثواب درکول کیږی. او که یی دیوه یا دوو اشخاصو په نامه وکړی هم یی وهغو ته او هم تاته په هغه اندازه ثواب درسیږی ، او دا واجب عمرې او نفلی عمرې اعمال یو ډول دی یعنی تر طواف وروسته دوه رکعتو واجب د طواف دمقام ابراهیم علیه السلام وشاته ادا کړې وروسته سعیه دصفا او مروا او بیا به سر وخری یی چه حلال سی که نه نو هغسی محرم پا ته کیږی ،

په تمتع حج کنبی چه احرام تړی وایی چه (احرام می تړلی د د فرضی حج د اسلام) الهی راته اسانه یی کړې او را څه قبول یی کړې ، همدانیت په حج افراد یا حج مفرد کنبی هم صحیح دئ ولی که د بل دپاره دی حج کاوه دهغه اسم به معلوم کړی مثلاً (احرام می تړلی د فرضی حج د اسلام دپاره د فلانی) الهی راته اسانه یی کړې او را څه قبول یی کړی. تر نیت وروسته تلبیه ویل کیږی او بیا دوه رکعتو سنت.

او په حج قران کنبی به ووایی چه (احرام می تړلی د فرضی حج او عمری) الهی راته اسانه یی کړې او را څه قبول یی کړې پدی نیت کنبی چه دی عمره وکړه سر به نه خریی او همداسی محرم به پا ته شی تر څو چه د حج مناسک دی هم ادا کړه نو به سر وخری یی او احرام به خلاص کړې او دې قبول کړی. د طواف فرضی او سعیه وروسته نو پوره حلال شوې خدای

شرطی نیت:- که څوک د ویزی یا کم بل مشکل په علت مطمئن نه وو چه حج به تراخه پوره کړی یا نه نو به هغه وخت چه پر میقات احرام تړی داسی نیت به کوی (احرام می تړلی د فرضی حج که پر هر ځای بند شوم او نور می حج ته دوام نشوای ورکولای هغه ځای به زما د حلالی وی) نو پر هر ځای چه بند سوې هغه ځای ستا د حلالی دی احرام خلاص کړه نور حلال یی ځکه چه اول دی دا شرط ایبسی وو.

د طواف نیت:- د حجر اسود پر برا بری به ودریږی او مخ د حجر اسود و خواته اول به ووایی (اراده لرم داوه شو طه (دورو) طواف فرضی د حج پر دغه کعبه شریفه) الهی راته اسانه یی کړې او را څه قبول یی کړی ، که تږدی وی نوبه د حجر اسود استلام وکړی یعنی لاس به پر تیر کړې او میچ به یی کړې او ویه وایی بِسْمِ اللّٰهِ الْاَكْبَرِ نو طواف به شروع کړې. او که د حجر اسود څه لری وی نو به اورغوی دهغه و خواته ونیسی لکه چه دی لمس کړی نو تر بسم الله اکبر وروسته به لاس میچ کړې او طواف به شروع کړې.

او که د واجب عمرې طواف وو نوبه ووایی (اراده لرم داوه شو طه طواف واجب دعمرې پر دغه کعبه شریفه) الهی راته اسانه یی کړې او را څه قول یی کړی.

د سنت طواف القدوم دپاره به وایي (اراده لرم داوه شوطه طواف سنت د قدوم پر دغه کعبه شریفه) خدایه راته اسانه یی کړې او راڅه قبول یی کړې.

او که نفلی طواف وی وبه وایي (اراده لرم داوه شوطه طواف نفلی پر دغه کعبه شریفه) خدایه راته اسانه یی کړې او راڅه قبول یی کړې، په نفلی طواف پسی دصفا او مروا سعیه نشته فقط دوه رکعته واجب به ادا کړې. هر شوط دطواف دحجر اسود دخط څه شروع کیږي او پر هغه ختمیږي. فهم دی ونیسسه چه شروع دطواف دحجر اسود برابری څه یا یو څو انچه دهغه څه دمخه شروع کړې او که تر خط راتیر وې نو هغه یو شوط دی ندی حساب هغه به پوره کړې په اخره کښی.

دصفا او مروا دسعیه (تگ او راتگ) نیت:- (خدایه اراده لرم داوه سعیه دصفا او مروا) الهی راته اسانه یی کړې او راڅه قبوله یی کړې سعیه پخبله دطواف تابع ده یعنی که دحج فرضی طواف وروسته وی هغه پخپله فرضی کیږي او که دواجب عمرې سعیه وه هغه واجب ده او که دنفلی عمرې وه هغه هم نفلی کیږي نو ځکه ویل یی په نیت کښی لازم ندی.

په حرم شریف کښی که دی دلمانځه نیت تارپه وایي به چه مخ می دئ ودغه کعبې شریفی ته یعنی د(دغه) کلمه لازمه ده او خاص خدایه تالره یی ادا کوم، او هم نیت دزړه معتبر تره دی ترژی ویل باید نیت په زړه کښی وکړې او که پر ژبه هم تکرار سی ډیر به خفیه وی چه بل څوک یی نه اوری باک نلری.

سوال:- په حرم شریف کښی افضل کارونه کم دی؟

جواب:- په دی عقیده او باور به یی چه دالله پاک میلمه یی الله پاک پخپله ته وخیل کور ته دعوت کړی یی نو دلته چه هره روا غوښتنه وکړې الله پاک یی قبولی، هر عبادت دی یو په سل زره چنده (۱۰۰۰۰۰) اجر لری او که په جماعت لمونځ په حرم شریف کښی دننه وکړې دغه عد دی په ۲۷ کښی نور ضریبی یعنی ۲۷ لکه واره تر عادی لمونځ ډیر ثواب در په برخه کیږي، نو دا موقع خو دنیک بخته انسا نانو په برخه کیږي داغنیمته موقع به دلاسه نه ورکوي او دهری دقیقې څه به اعظمی استفا ده کوي.

۱:- عمرې راوړل دمخه تر حج او وروسته تر حج، دحج په پنځو ورځو کښی یعنی دلوی اختر دمياشتی دنهمی یعنی عرفات ورځ بیا داخر تر خرمی پوری که عمره ونه کړې ښه به وی او دحج پر نورو وظایفو لازم دقت وکړې غوره کار دئ ولی که عمره هم وکړی عمره دی قبلپری ولی ډیر غوره وخت دعمری دپاره دغه وخت ندی تردغه ورځو څه دباندی یی وکړه

ولی چه دهری عمری دپاره به جلا احرام نیت کوي هغه هم دمیکات څه او طواف او سعیه او دسرخریل غواړی چه دعمرې داحرامه خلاص شې. نو که دحج په ورځو کښی وی دحج دناسکو سره مشکله کیږي نو پدی علت دعمرې کول پدغه پنځه ورځی کښی ضرور ندی.

۲:- نفلی طوافونه، دوه طوافه دیوی عمرې ثواب لري. او دوې عمرې دیوه حج ثواب لری او دروژی دمياشتی یوه عمره دحج ثواب لری.

۳:- قضایی لمونځونه راگرځول څو نه چه دی وس وی ولی دهر فرضی لمانځه سره یو دهغه وخت قضایی ډیر غوره کار دئ.

۴:- که قضایی لمونځونه در باندی نه وه نو نفلی لمونځونه، په نفلی لمونځونو کښی تر ټولو

لوړ صلوات التسبیح دئ، صلوات التسبیح داسی ادا کیږي:-

څلور رکعته لمونځ دصلوات التسبیح به نیت کړې، په اول رکعت کښی تر الحمد لله او سورت تر ویلو وروسته پنځلس (۱۵) واره به داتسبیح ووايي (سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ

إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ) محترمه لوستونکې ددی وروسته دغه تسبیح د تسبیح په نامه یادوم. چه دا تسبیح دی ۱۵ واره وویل نو به الله اکبر ووايي اورکوع ته به ولاړسي په رکوع کښی چه دی درې واره سبحان ربی العظیم ووايه نوبه ۱۰ لس واره هغه تسبیح بیا ووايي وروسته به درکوع څه ودریږي کله چه دی رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ ووايه نوبه بیا هغه تسبیح لس واره چه لاسونه دی ایله وی ووايي ، وروسته به الله اکبر او سجدي ته به لاړشي په سجده کښی د سجدي تر تسبیحاتو وروسته به بیا ۱۰ لس واره هغه تسبیح ووايي او الله اکبر دا ولی سجدي څه به کښینی په ناستی به بیا ۱۰ لس واره هغه تسبیح ووايي نوبه الله اکبر او دوهمی سجدي ته به لاړشي او د سجدي تر تسبیحاتو وروسته به په دوهمه سجده کښی دا ولی سجدي په شان ۱۰ لس واره هغه تسبیح ووايي بیا الله اکبر او دوهمی سجدي څه به کښینی او بیا به ۱۰ لس واره هغه تسبیح ووايي نوبیله دی چه الله اکبر ووايي ولاړسه او دوهم رکعت شروع وکړه په نورو درو رکعتو کښی په عین ډول دغه تسبیح ویل کیږي چه په هر رکعت کښی ۷۵ واره دغه تسبیح ویل کیږي ، په اوله او دوهمه ناسته کښی دغه تسبیح ۱۰ لس واره دالتحیات دمخه ویل کیږي او لمونځ به تریايه ختم کړي ددی لمانځه ثواب دومره دی چه که څوک دموریا پلار عاق وی او هغه مړه وی نو دی دا موقع نلری چه هغوی دځانه راضی کړي ، نو دی دغه لمونځ وکړي او ثواب دی هغوی ته وبخښی حق تعالی به هغوی ته دومره اجر ورکړي چه دخپل عاق شوی اولاد څه به راضی شی او هغه به ددغه عذابه خلاص شی ، نو ته وگوره که دا ثواب یو لک چنده هره پلا ستا نصیب کیږي څونه به وی او که دا لمونځ هره ورځ ترڅوچه په حرم شریف کښی میلمه یی وکړي

خولی به ډکه یوسي نیک بخته حاجی .

۵:- دقرآن مجید تلاوت ، او دالله پاک اسماء او ذکر.

۶:- که نور څه دی په وس نوی په ولاړي وکعبی شریفی ته په عشق کتل چه هر وار کتل یی د۷۰ او یاوو کالو گوناوړی .

۷:- دځان او ټولو دوستانو او ټولو مسلمانانو دپاره عفو او مغفرت غوښتل ، محترمه چه زه دی دپاده ونوزم ماته به په حرم شریف کښی او پرعرفات دو عاکوې چه خدای می وبخښی .

سوال :- د حج دورځو وظایف په خلاص ډول څرنگه دی

جواب:-

۱:- د لوی اختر داومی وظیفه:-

د لوی اختر د میاشتی داومی ورځی وظیفه:- که حاجی دمخه په احرام کښی نه وو مثلاً قارن حاجی چه تر عمرې وروسته هم داسی محرم پاته وی ، حاجی متمتع او حاجی افراد (حاجی مفرد) حاجی متمتع که تر عمرې وروسته دحرم شریف څه نه وو بل ښار ته تللی نو به دخپل استوگنځی نه احرام وتړي البته اول به سنت غسل وکړي بیا به احرام وتړي او که غسل کول مشکل وو نو به اودس تازه کړي بیا به احرام وتړي او و حرم شریف ته راشی هلته به دوه رکعته سنت د احرام ادا کړي بیا به نیت وکړي د احرام د حج او تلبیه به ووايي نو حاجی محرم شو وروسته طواف قدوم چه سنت دی وکړي او دوه رکعته واجب دطواف به وکړي او سعیه دصفا او مروا لزمه نده که دی سعیه وکړه نو داخری سعیه چه فرضی سعیه ده ترطواف فرضی وروسته دهغه سعیه پر ځای هم دغه سعیه درېږي ولی نیت دسعیه به نیت دسعیه د حج فرضی وی ، افضله داده چه فرضی سعیه پر خپل ځای یعنی ترطواف فرضی وروسته وشي ، او که حاجی متمتع تر واجبی عمرې وروسته کم بل ښار ته یا مدینې منورې ته یا طایف ته یا بل کم ښار ته تللی وو نو داوم په ورځ به تر سنت غسل یا اودس تر تازه کولو وروسته دمیقات څه احرام وتړي دوه

رکعتنه سنت به وکړې او تلبیه به ووايي درې واړه تلبیه سنت ده که نه نو یو وار هم صحیح ده دا حرام دپاره تلبیه ضرور ده که نه نو احرام نه دی صحیح ولی که دچا تلبیه نوه زده نو بل هر ذکر چه ووايي احرام صحیح کیږي ، او حاجی متمتع که وکولای سی چه طواف القدوم ادا کړي افضله ده ولی چه دا یو سنت دی که نه نو دحرم شریف له لاری به منا شریفی ته دا خلیږي .

داتم دورځی وظایف:-

پسله دلمر راختو به ځان و منی شریفی ته ورسوي چه دما پښین لمونځ دی په منی شریفه کښی باید ادا کړي نو به د عرفات تر وخته پنځه لمونځونه په منی شریفه کښی پوره سی چه دا هم سنت دی . او که داتم دورځی دلمرختو دمخه و منی شریفی ته دملگرو سره داخل سی څه پروا نلری . داتم دورځی ما بنام چه سبا د عرفات ورځ ده دغه شپه په منی کښی تیږول سنت دی .

د نهمی داختر د میاشتی وظیفه:-

دغه ورځ ډیره مهمه ورځ ده چه د عرفات ورځ ده ، پسله لمرختو به د عرفات پر لوری حرکت وکړي دزوال دمخه به و خپل مقر ته په عرفات کښی ځان ورسوي ، که ممکن وو تر زوال دمخه به غسل وکړي او د غرمې ډوډی به هم تر زوال دمخه و خوري سنت کار دی ولی چه تر زوال وروسته وخت ډیر قیمتی وخت دی باید ټوله تر لمر لویدو پوری په ذکر او دوعا تیر سی نه په خورک او بل بی هوده مجلس او سرگرمیو ، تر زوال وروسته چه د عرفات فرضی وخت شروع سو نوبه اول دما پښین لمونځ او مازدیگر لمونځونه په یوه ازان او دوو اقامتو دملگرو سره ادا کړي . او یا هر لمونځ پر خپل وخت په جماعت دملگرو سره ادا کړه . دما پښین تر لمانځه وروسته په ذکر او تلاوت شروع کړي مخکی پدې مورد کښی معلومات درکړه شویدی ، د عرفات په ورځ به څه دوعاوی چه دی په وس وی دځان دپاره او نور ټولو اقرباوو لره او اشنايانو لره او ټولو مسلمانانو لره ، او چه زه محتاجه ددوعا دی هیر نسیم محترمه ماته د عرفا پر میدان دخدايه بخښنه او رحمت وغواړه ، د عرفات وخت ټوله ۱۸ ساعته دی د نهم د زوال نه شروع بیا د سبا تر سپیدو پوری دی که حاجی پدغه زمان کښی ځان د عرفات و ساحې ته ونه رسوی نو حج بی نه صحیح کیږي بیا به بل کال قضایي راگرځوی ، او په دغه موده کښی که حاجی په هر حال کښی وی مثلاً وینس ، ویده ، بیخوده یعنی په کوما کښی پروت ناست یا ولاړ په هر حالت کښی ولو یوه دقیقه هم وی حاضر شی حج بی صحیح دی . که څوک په او داسه وی یا بی او دسه حتی که ښځه دنایاکي . په حالت کښی وه حاضریدل په عرفات کښی ضروری دی صحیح کیږي .

دلسم دورځی وظایف:-

چه دلوی اختر ورځ ده ، دلمرختو وروسته چه منی شریفی ته ورسیدی اول به لوی شیطا په اوو ډبرو وولې په اوله داختر همدالوی شیطان یوازی ویشتل کیږي په هر صورت ځان به دتپلی او تمپې څه لری ساتي که ډیر گڼه گوننه وه نو وی ځنډه وه یو فارغه فرصت ته ځکه دلوی شیطان ویشتل ۲۳ ساعته وخت لری یعنی داختر داولی دلمرختو څه بیا د سبا تر سپیدو پوری دی دلوی شیطان یا جمره عقبه دویشتلو دپاره وکیل درول بیله شرعی عذر څه نه ښځی ته او نه تر ته روا دی ، تر هغه وروسته به دشکریی پسه حلال کړي فکر دی ونیسسه (دشکریی پسه باید یو کلن یا ډیروی او غویبی باید دوه کلن یا ډیروی او ښ باید پنځه کلن یا ډیروی ، دا حیوانان باید سالم او بی عیبه وی نه گوډ نه لم پري نه غوږ پري او غوږ چاکی دنظر حیوان او پسه باید بوچ او لنډ غوږی نه وی که تور خولی وی افضله دی دحلا لیدو پر وخت به نیت دشکریی پر کوي نه داختری پسه او او زکری یا میږ او وزه څه فرق نه لری ټوله صحیح دی . دشکریی دپسه دپاره څو شرطه دی ، لمړی ، حتماً به دحرم په مخکه کښی حلا لوی ، دوهم دامام ابو حنیفه رحمت الله علیه په مذهب غوښه بی په خپله هم و خوره او مسکینانو ته بی هم ورکړه دریم نیت بی دشکریی په نامه باید وشي . ولی ددم پسه به نه ته خوری او نه به بی غنی سړی خوری ټوله غوښه بی باید مسکینان و خوری ، حتماً باید په حرم شریف کښی حلال شی ، دحلا لیدو نیت باید دلازم شوی دم په نیت باید وی ، که چا دشکریی دحلا لیدو توان نه درلود نو به لس روژي ونیسی دري روژي به په حرم شریف کښی دمخه تر عرفات دورځی او اووه روژي به په خبل کور کښی بیا ونیسی ،

د پسه تر حلالیدو وروسته به سر و خړیې ټوله سر یا یوه څلرمه د سر حتمی ده خړیل یی افضله کار دی البته دنارینه دپاره او غچی کول د بنځی دپاره او نارینه هم خپل ورینستان غچی کولای شی په اندازه د گوتی د بند یا ډیر تر هغه او ماشین کولای یی هم شی. فکر دی ونیسسه چه داختر داوولی دوظایفو ترتیب واجب دئ که عمداً بیله عذره دغه ترتیب غلط شی پسه (دم) لازمیری نو دسر تر خړیلو وروسته شرطی حلال شوی او احرام به خلاص کړې او کالی اغوستلای شی ولی پوره حلالی د فرضی طواف او سعیی وروسته ده. تر هغه وخته چه دی فرضی طواف او سعیی نه وی کړې دخپلی بنځی سره شهوانی نزدیکت نه شی کولای، او دغه وظایف د فرضی طواف او سعیی په شمول ټوله باید داختر داوولی ورځی دسهار دلمر ختو څه بیاداختر ددریمی ورځی تر لمر لویدو پوری چه ټوله وخت یی ۲۰ ساعته کیږی دئ تردغه وخت باید ونه ځنډول شی که وځنډیږی نو دم یا پسه د تاخیر لازمیری، یوازی بنځی دنا پاکۍ د عذر په نسبت فقط فرضی طواف او سعیه ځنډه ولای شی. او فرضی طواف که دی داوولی ورځی دپسه او دسر تر خړیلو دمخه دگڼه گونی له ویری کاوه روادی ولی دومره فرق لری چه تر شرطی حلالی د مخه یی کوی باید په احرام کښی وشی او دطواف په وخت کښی به راسته اوږه لڅه کړی او طواف به وکړی او دسعیی په وخت کښی به دواړی اوږې پتی وی او هم دلمانځه په وخت کښی باید اوږې پتی وی، ولی که دی فرضی طواف داختر داوولی تر وظایفو وروسته کاوه چه سردی وخرایه نوبه بنه نوی یا پاک کالی واغوندي او غسل به وکړې بنه عطر به هم ووهی نو به راسی وکعبی شریفی ته دطواف فرضی دپاره.

دیوولسم دورځی وظایف:-

داختر دوهمه ورځ ده ویشتل دشیطانانو تر زوال وروسته شروع کیږی بیا دسبا تر سپیدو یه وخت دئ چه ټوله ۱۸ ساعته کیږی په ترتیب سره به اول دکچنی شیطان څه شروع وکړې سیبا میانځوی شیطان او په اخر کښی به لوی شیطان وولې - ددوعا او څرنگه والی په هکله دمخه ددوعا گانو په لږ کښی پوره معلومات ارایه شویدی دلته تکرار اضافی دئ.

ددوولسم دورځی وظیفه:-

چه داختر دریمه ورځ ده ټوله وظیفه یی دیوولسم دورځی وظایفو په شان ده نو چه شیطانان دی ویشتل نوبه راهی سې دمکې شریفی وخوا ته - ولی فکر دی وی که دسبا تر سپیدو پوری دمینا شریفی څه نه وی وتلی او هلته سپیدی در باندی وچاودلې نو دڅلرم دورځی دشیطانانو ویشتل هم در باندی واجب شول دیوولسم او دوولسم دورځو په شان به دری واړه شیطانان وولې بیا به نو دمکې شریفی ولورته حرکت وکړې - که کم مشکل نه وی چه په خپله دڅلرم ورځی د وظیفی دپاره پاته سې بنه کار دئ.

تر دغه وروسته نو یو طواف الوداع پاته دئ هغه به هم وکړې چه دورکعتنه واجب دطواف الوداع دی وکړه نو دحج وظایف دی ټوله خلاص کړه درخصتی. طواف سعیه نلری. خدای دی حج قبول او مبرور وگرځوه آمین.

د فقهی ځنی باریکو مسلو ته یوه لنډه کتنه:-

۱:- که دی داختر په پنځو ورځو کښی یعنی د عرفا دورځی څه نیولې بیا داختر تر څلرمی تر لمر لویدو پوری عمره وکړه عمره دی صحیح کیږی ولی غوره کار ندئ.

۲:- دنارینه دپاره په احرام کښی داسی چپلکی په پښو کول ضروری چه دپښو دمخ هېو کی پټ نکړی که عمداً تر ۱۲ ساعته ډیر بوت په پښو ۳:- دحجر کړی دم لازمیری ولی که سهواً یی په پښو کړی هغه وخت چه متوجه شو فوراً یی ایسته کړی جنایت نه بلل کیږی اسود میچول که گڼه گونه نوی سنت کار دئ، ولی که پر حجر اسود عطر یا شل شوی وه اوته په احرام کښی وې او هغه دی میچ کړی نو که دی پوره عضو مثلاً ټوله لاس یا پوره شنډان په عطر و شول نو دم لازمیری.

- ۴:- هر شوک که د عمرې د پاره وې او که د حج د پاره وې خپل سر په خپله خریلاي یا خپل ورینستان پخپله غچې (بیاتی) کولای شې او هم په احرام کښې د بل حاجی یا عمره والا سر خریلاي شې هیڅ محدودیت نشته د عوامو او بی خبره خلگو په خبرو مه ختا وزه.
- ۵:- په مستوره غسل خانه یا تشناب کښې د غسل د پاره که سنت وې که فرضی غسل احرام ایسته کول روا دی ، دومره باید متوجه اوسې چه صابون به نه استعما له وې او د ځان خیری به په منبلو نه ایسته کوي فقط ځان وینځه او خپل احرام بیرته په ځان کړه.
- ۶:- که احرام چټل شی نو الیشه ول یا پریولل بی لازمی کار دی.
- ۷:- د یخ په وخت کښې دوه احرامه په ځان کول څه باک نلری روا کار دی.
- ۸:- بڼځه باید په هیڅ صورت ازدحام او گڼه گونی ځای ته ور داخله نشی که نه نو هم پخپله او هم بی محرم مسؤل دي.
- ۹:- دهرې بڼځې د پاره په سفر کښې د حج محرم لازم دی: که بی محرمه وې حج بی کیرې مگر فاسقه کیرې چه ددی عمل څه باید ځان وساتی.
- ۱۰:- په طواف گاه کښې د فرضی لمانځه د جماعت په وخت کښې په هغه طرف کښې چه ملا امام ولاړ وې تر امام به وکعبې شریفی ته تژدې نه دریرې ولی په نورو درو طرفو کښې څه محدودیت نسته.
- ۱۱:- په طواف کښې د طواف دوعا او نوری دوعا گانی په خپله مورنی ژبه افضله دی..
- ۱۲:- که فرضی طواف په جنابت کښې وشي یا په بڼځه په ناپاکی کښې وکړی نو او په پسونه یا غویي یا اوښ پر اوړی او که واجب طواف په داسی حالت کښې وشي نو یو پسه به ددم حلا لوی ، ولی که فرضی طواف بیرته د اختر په ورځو کښې را وگرځول شی او واجب طواف دسر تر خریلو دمخه را وگرځوی نو ددم څه خلا صیرې ، او که سنت طواف په هغه سی حالت کښې وشي نو څه شی نه لازمیږی ولی طواف نا حسابه دی بل به د سره په پاک حالت کښې طواف کوی ، ولی د جنابت یا د بڼځو د ناپاکی په حال کښې و حرم شریف ته داخلیدل منع دی څه چه بیا پدی حال کښې طواف هم وسی دا کار باید موئن مسلمان ونه کړي ، او که فرضی یا واجب د عمرې طواف په بی اودسی کښې وشي نو یو پسه لازمیږی ولی که بیرته فرضی طواف د اختر په ورځو کښې یا واجب د عمرې طواف دسر تر خریلو دمخه په اوداسه را وگرځول شی نو ددم څه خلا صیرې ولی که فرضی طواف داخر دڅلمی وروسته یا د عمرې واجب طواف دسر تر خریلو وروسته را وگرځول شی نو پسه دتآ خیر لازمیږی.
- ۱۳:- دسهار تر لمانځه وروسته بیا تر لمر ختو پوری طوافونه جوړه کولای شی هغه دوه دوه رکعته واجب به تر لمر ختو وروسته دهر طواف دپاره جلا جلا ادا کړي. او هم دماز دیگر تر لمانځه وروسته بیا د ما بنام تر لمانځه پوری طوافونه جوړه کولای شې او واجب دوه رکعته دهر طواف جلا جلا د ما بنام تر سنتو دمخه ادا کړه بیا به د ما بنام دوه رکعته سنت وکړي ، او نور وختونه طوافونه نسې جوړه کولای دهر طواف متصل به دوه رکعته واجب وی بیا نو بل طواف کولای شې.
- ۱۴:- هر طواف ولو نفلی طواف وی چه شروع شو نو دواجب صیغه پیدا کوی نو طواف و سنت لمانځه ته نه قطع کیري مثلاً دسهار تر اذان وروسته به طواف نه قطع کوي چه طواف دی پوره کړي بیا به اول د طواف دوه رکعته واجب وکړي وروسته به دسهار سنت ادا کړي ، دومره باید پیاد ولري چه طواف یوازی فرضی او فرض کفایي دپاره قطع کیدای شی ، غیر له هغه که قطع شی ټوله طواف به دسر قضایي کوي.
- ۱۵:- درخصتی طواف یوازی د فرضی طواف وروسته وا جبري د عمری وروسته درخصتی طواف نسته او همدا سی که بڼځه ناپاکه شوه او ملگری بی دکور و خواته روانیده نو ودې ته درخصتی طواف معاف دی.

۱۶:- که دچا تلبيه نه وه زده يا يي نه زده كيدل كه با سواده وو ودي ليكي د ضرورت پر وخت دي ولولي او كه نه نوهر ذكر چه يي زده وي د تلبيي پر خاي دي ترا حرام تر لو وروسته ووايي احرام يي صحيح كيږي مثلاً سبحان الله - الله اكبر الله اكبر - الحمد لله - قل هو الله دي ووايي صحيح ده ولي كه خوك تلبيه زده كړي ثواب يي تر ټولو اذكارو ډير دي ولي دا هغه كلمه ده چه زمور پيشوا محمد عليه السلام اوله خبره د حق تعالي په حضور كښي په ورځ د حشر همدا د لبيك كلمه ده.

۱۷:- حق تعالي پر مو منانو دري لوي فضلو نه كړيدي كه څه هم دخداي فضلو نه پر بنده گانو بيخي ډير دي ولي دا دري فضله يوازي د مو منانو د پاره دي.

۱:- مشرف كيدل په اسلام او ايمان تر ټولو لوي فضل دي.

۲:- و حج ته را وستل د الله پاك ډير لوي فضل دي د مو من په حق كښي

۳:- او و جنت ته داخلول د بنده دا دري ډير لوي فضلو نه دي.

خداي تعالي جل جلاله مو دي دادري واړه فضلو نه خپل په نصيب كړي آمين يا رب العالمين

سوال:- د مديني شريفي زيارت كول تر حج دمخه يا وروسته څرنگه دي.

جواب:- دمخكي پر مخ تر مكې شريفي تر ښار وروسته دوهم متبرك ترين ښار دي نو هر مو من مسلمان چه په ژوند كښي يو وا رهم دهغه د زيارت موقع ومومي هغه نو دخداي د فضل كړه شوو څه دي. په يو حديث شريف كښي: دانس رحمت الله عليه څه روايت دي: قال قال رسول الله عليه السلام (من صلى في مسجدي هذا اربعين صلوة ولا تفوت ته صلوة كتبت له براءة من النار وبراءة من العذاب وبراءة من النفاق) رواه الطبراني.

ژباړه: سرور كائنات محمد عليه السلام فرما يي: هر چا چه زما پدغه مسجد كښي څلويښت لمونځونه بلا انقطاع يعني يو لمونځ ځني قضا نشو مسلسل يي څلويښت لمونځونه ادا كړل پر هغه باندي براءت داوړه او براءت دعذابه او براءت د منافقت څه ليكل كيږي، ددي حديث شريف تفسير داسي كيداى شي:- حق تعالي به هغه بنده ته دتوبې او تقوا زمينه مهيا كړي او د حق تعالي د بڅښي او رحمت لايق به وگرځي، پدي حديث شريف كښي ندي ذكر شوي چه بايد په جماعت وي يعني يوازي ادا كول د لمانځه هم پكښي شامل دي، او بل دنه فوتيدو ديوه لمانځه ذكر شوي دي د فووت كلمه د فرضي او واجب لمانځه د پاره راځي نه د نفلي او سنت لمونځو د پاره يعني فرضي لمونځونه يا واجب لمونځونه بايد حساب شي، او فرض كفايي لكه دميت لمونځ هم قضايي نلري نو هغه هم پدي څلويښتو لمونځونو كښي نه حسابيږي، يعني دورځي پنځه لمونځونه پر خپل وخت بايد ادا شي كه په جماعت وي افضله ده او د ثواب اندازه د جماعت د لمانځه تر يوازي لمانځه ۲۷ مراتبه ډيره ده او په تعداد د لمونځ كونكو په جماعت كښي د هريوه لمونځ كونكي ثواب ډير يږي نو د جماعت لمونځ تر يوازي لمانځه په هر صورت غوره دي، نو كه دهر لمانځه سره يو قضايي دهغه وخت هم را وگرځوي تعداد د لمونځو به دي دوه برابره شي، دا څلويښت لمونځونه بايد مسلسل وي داسي نه حسابيږي چه شل لمونځونه اوس و كړي او شل بيا يو مياشت يا كال وروسته و كړي. او بل كلمه د (في مسجد هادا) دالمونځونه بايد حتماً په داخل كښي دمسجد وي نه دباندي دمسجد دروازو و مثلاً كه دازدحام په صورت كښي دي دجماعت لمونځ دباندي تر دروازو دمسجد ادا كړئ نو وروسته چه خلك ولاړه مسجد ته په داخل شي او هلته به هغه لمونځ بيا يوازي په ښه احتياط ادا كړي، چه د لمونځونو تسلسل په داخل دمسجد كښي زيان من نشي. او په مسجد كښي دننه ټوله مسجد په سرو غا ليو فرش دي ولي هغه حصه چه په سپينه يا فولادي عالي فرش شويده هغه اصلي روضه شريفه د جنت ده نو هلته دمسجد نبوي منبر دي او دحضر پيغمبر عليه السلام زيارت دي په دغه حصه كښي كوښښ و كړه چه لمونځونه ادا كړي كه نفل وي خصوصاً صلوات التسبيح او يا سنت لمونځ لكه د تهجد لمونځ وي يا

قضایای لمونخ او دوخت فرضی جماعت ادا کړې غوره کاردی ، عجه موقع پلاس درغلي ده په طاعت او نیکو اعمالو لکه زیارتونوی تیر کړه .

په دې باور لره چه په مقدسو ځایو کښی دپاک الله څه خواست کول دهغه ځای په برکتی بی خدای تعالی جل جلاله حتماً قبلوی نو دالله له در باره دوعا او غوښتنه په پاک او عاجزه زړه خپل خواستونه وکړه .

دمسجد نبوی هر لمونخ دیوازی دکور دلمانځه په نست دپنځوسو زرو لمونځو ثواب لری ولی دمکې شریفی دحرم داخل لمونخ دمسجد نبوی په نسبت دوو لمونځو ثواب لری چه دعادی دکور دلمانځه په نسبت سل زره ۱۰۰۰۰۰ برابره ثواب لری . او که په جماعت هم وی دغه عدد په ۲۷ کښی نور ضربیږی .

۲- په مدینه منوره کښی د ځینو مقدسو اماکنو زیارت کول :- (زیارت القبر کفارت الذنوب) ژباړه :- دقبرونو زیارت کول دگنا هونو رږول کوی . لمړی :- هر څو ورځی چه دسرور کاء نات محمد سید الانبیا علیه السلام همسایه وی نو هره ورځ که وکولای شی دهغه

خاتم الانبیا سلام به وکړی :- دیاب السلام ددروازی له لاری چه داخل شی نو په څرنگه احترام او مینه به دکونینو دسلطان دربار ته حاضر شی پدغه دمخکی دمخ په مشرف ترین محل کښی لمړی دمحمد علیه السلام مبارکه ارامگاه ده چه ورسیدی وایی (الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا

رَسُولَ اللَّهِ نَبِيَّ الْآخِرِ الزَّمَانِ) ستا او دتولو زیارت کونکود سلام په جواب کښی نبی علیه السلام په روحانیت سره جواب درکوی (علیکم السلام ورحمت الله وبرکاته) نوح تعالی جل جلاله حتماً پرتولو زیارت کونکو رحمتونه او برکات نازل وی نیک بخته زیارت کونکې درې څلور قدمه چه وړاندی لار شی نو دحضرت ابو بکر صدیق رحمت الله علیه مبارکه ارامگاه ده نوبه پر هغه دحضرت دمحمد علیه السلام لمړی یار اودمومنینو پر لمړی خلیفه هم سلام وایی (اسلام علیک یا ابوبکر صدیق) . تر هغه چه څو قدمه مخته لارې دحضرت عمر ابن الخطاب دنبی علیه السلام دوهم یار او داسلام دوهم خلیفه مبارکه ارامگاه ده ، سلام به پر وایی (اسلام علیک یا عمر ابن الخطاب) داسلامونه به تکرار تکرار وایی تر څو چه دهغه دارامگاه څه تیریږی ، تر هغه وروسته په دغه زیارت کښی دیوه قبر ځای خالی دی چه دا هغه وخت چه حضرت عیسی علیه السلام دوباره ځمکی ته راکښته شی او داسلام رهبری پر غاړه واخلی نو ټوله خلگ به داسلام متابعت وکړی نو کله چه عیسی علیه السلام په خبل مرگ وفات وکړی پدغه محل کښی به چه مخکی له مخی دهغه دپاره تعیین شوی دی دفن شی . نو ددې محل او زیارت تبرک بی انتها دی ددغه ځایه چه ووزی نو به دباری تعالی څخه خبل دزړه مرادو غواړی .

یادونه :- وباب السلام ته ښځی په شبانه روز کښی دوه واره پریږدی دسهار لخوا دوه ساعته دښځو دپاره خلاصه ده اودماز دیگر تر لمانځه وروسته دوه ساعته دښځو پر مخ خلاصه ده .

ددغه ځای مخامخ یوه ډیره مبارکه هدیره ده چه جنت البقیع یی نوم دی او داد جنت محکه ده دلته دحضرت عثمان بن عفان رحمت الله علیه دحضرت رسول الله علیه السلام دریم یار او داسلام دریم خلیفه ارامگاه ده ، او هم دبی بی فاطمی دحضرت رسول الله علیه السلام لور او دحسن او حسین رحمت الله علیهم مور او دحضرت علی کرم الله وجهه عیال ارامگاه دلته ده او هم دحضرت محمد علیه السلام ددرو واپو زامنو قبرونه او هم دتولو اصحابو کرامو ارامگاه وی دلته دی ای محترمه حاجی صاحب ودغه مقبری ته هم په ډیر احترام وورپورته شه او اول به که یا سین شریف در سره وی وبه یی وایی او ثواب یی ددغه مبارکی مقبری ومرو ته ور وبخښی که یا سین شریف نه وو در سره نو هرایات مثلاً دری قل هو الله وی یانور ذکر ونه چه دی زده وی ویکړه او ثواب یی ددغه مقبری ومرو ته هدیه کړه وروسته به نو دخپل الله پاک ددرباره ددغه مبارکی هدیرې په برکت خپل خواست او غوښتنه وکړی الله پاک یی ددغه هدیرې په روی قبلوی . او محترمه حاجی فکر دی ونیسه چه په هره دوعا او غوښتنه کی یوازی دالله څه غوښتنه وی نه دبنده څه که مروی که ژوندی هیڅ مړی یا ژوندی تا ته دخدای بی ارادی څه نشی

د دغه نازولی په روی ما وبخښې یا د دغه مبارک کولای نو غوښتنه به دی د الله څه وی نو هغه دخدای نازولی و خدای ته شفیع کولای شې مثلاً محل په روی زما مشکل را اسانه کړی. داسی به نوایی (چه خدای به کوی ته به کوی) دا دخدایه سره شریک نیول دی ولو هر څوک وی او سپی کافر کیږی. نو که دکم متبرک شی څه یا ځایه څه حاجت و غوښتل شي هم شرک دی غوښتنه دهر حاجت یوازی او یوازی د الله جل جلاله څه کیږی او متبرک ځایونه یا دخدای نازولی بنده گانو زیارتونه هغه وسیلې دی چه الله جل جلاله د هغه روی ته گوری اوستا خواست قبلوی (که وویل شی چه) الهی زه دی گنا گاره بنده یم ستا د دغه مبارکی کعبی په روی او برکت زما مشکل را اسانه کړه) نو صحیح در خواست دی.

دوهم:- مسجد القبا: د مسجد مبارک یو څو کیلو متره د مسجد نبوی څه فاصله لری او دا مبارک مسجد تر کعبی شریفی وروسته د اسلام اولین مسجد دی چه حضرت رسول اکرم علیه السلام د هغه د تهداب ډبره په خپلو مبارک کولای سو ایښی ده

کله چه حضرت محمد علیه السلام دمکی شریفی څه ومدینې منورې ته هجرت وکړ نو پر دغه محل یی وملگرو ته امر وکړ چه دلته تم کیږو تر څو حضرت علی کرم الله وجهه دمکی شریفی نه را ورسېږی نو د دغه مسجد بنا یی وکړه. روایت دی چه په دغه مسجد کښی یو لمونځ دیوی عمرې ثواب لری. نو به دخپلو ملگرو سره یو اجرتی یا تکسی ونیسی او هلته ورشی. او په هغه کښی دوه رکعته نفل د مسجد د تحیی (احترام) ادا کړی. هر مسجد ته چه دا خلیږې په هر ځای او زمان کښی چه وی لمړی به راسته پښه دمخه کړی په وخت کښی ددا خلیدو و مسجد ته او به وایی (الهم افتح لی ابواب رحمتک) ژباړه:- الهی ستا درحمت دروازی ما ته خلاصی کړه.

دریم:- مسجد القبله تین (د دوو قبلو مسجد):-

د ما پښین د فرضو د جماعت په منځ کښی یعنی

وروسته تر دوو رکعتو د الله جل جلاله وحیه ومحمد علیه السلام ته راغله چه دا ولی قبلی څه چه بیت المقدس وو دکعبی شریفی وخواته مخ وگر څو نو حضرت رسول الله علیه السلام سمدلاسه بیله دی چه سلام وگر څوی مخ دکعبی شریفی پر لور واپاره په ده پسرې لسو صحابا به وو بیله سلام گر څولو همداسی دمکې شریفی پر لور مخ واپاره نو دا هغه لس کسان رحمت الله علیهم دی چه عشره مبشره وبلل شوه یعنی هغه لس کسان چه د جنت زیری ورکړه شو او پردوی د جنت شا هدی رواده (الهی ستا د دغه عشره مبشره وو په روی او برکت مورته هم جنت را نصیب کړه آمین) نو ځکه دغه مبارک مسجد د دوو قبلو مسجد ونومول شو دغه مسجد ته به هم ورشی او هلته به هم دوه رکعته تحیه دمسجد نفل ادا کړی او دخدای تعالی له درباره به خپل مراد وغواړی. **خلرم مسجد الجمعة:-**

دا هغه مبارک مسجد دی چه رسول الله علیه السلام خپل اولین د جمعې لمونځ په هغه کښی ادا کړیدی دغه مسجد ته به هم ورشی او دوه رکعته د تحیی د مسجد به ادا کړی. او دخدای تعالی په حضور کښی به د رحمت او برکت غوښتنه وکړی.

پنځم مسجد الجمامه یا په عربی یی مسجد الکمامه تلفظ کوی:-

گمامه په کلاسیک عربی کښی اور یڅی ته ویل کیږی نو دا نوم په دې نسبت ورکړه شو چه حضرت محمد علیه السلام یو وار په هغه کښی داو خشکی. په مناسبت استسقاء وکړه نو فوراً پر اسمان باندی اور یڅی رالی او په اورولو یی پیل وکړ نو ځکه یی مسجد الکمامه بولی ولی

دغه مسجد مبارک د محمد عليه السلام عيد گاه هم وه او دلته به يی داختر و لمونځونه ادا کول ، دغه مبارک مسجد به هم ووينې او دوه رکعت د مسجد د تحیې به پکښې ادا کړې او خواست به دی د الله پاک څخه وکړې

شپږم جبل الاحد :-

دا حد غر تقریباً شپږ نیم کیلو متره د مدینې منورې و شمال ته پروت دی پر دغه میدان د مسلمانانو او مشرکینو تر منځ سخته جگړه وشوه چه د جنگ په اوله مرحله کښې د مسلمانانو لښکرې بریالی شوی او مشرکینو شکست و خور کله چه د اسلام غازیانو د غنایمو لاسته راوړو لپاره هغه کسان چه رسول الله د جنگ د محاذ د شا د خوا د حملې د خطر د مخنیوی په خاطر موءظف کړی وه د هغوی په فکر چه مشرکینو ماته و خورل بیا به را ونه گرځی نو خپل مورچل یی خوشی کړ او په غنیمت پسې د غنایو څه را کوډ شول نو د مشرکینو یوه ډله سپرو چه د دغه موقع ته په انتظار وه د غنایو د شاخه پر مسلمانانو حمله وکړه او د ډیری خونړۍ جگړې په نتیجه کښې سید الشهدا حضرت حمزه رحمت الله علیه د محمد علیه السلام تره (اکا) شهید شو او هم مشرکینو تر حضرت سرور کائنات علیه السلام پوری ځان ورساوه تلابن یی دا وو چه انحضرت والا مقام هم شهید کړی ولی د مشرکینو دا کار او پلان د باهمته د اسلام د غازیانو له خوا شنډ شو مگر د رسول الله مبارک غاښ پدې جنگ کښې شهید شو.

نو د دغه دا حد میدان لیدنه او د سید الشهدا حمزه رحمت الله علیه زیارت چه د هغه جنگ د میدان په وسط کښې دنورو د اسلام د لښکرو د شهیدانو رحمت الله علیهم سره دفن دی نښه عمل دی او د هغو شهیدانو وپاک ارواح ته درحمت د دعا کول داسی چه اول به درې قل هو الله وی وواپی او ثواب یی د هغو شهیدانو او د اسلام ډیولو شهیدانو او جمله مسلمانانو و ارواح ته هدیه کړی او د خدای پاکه څه به دا حد د شهیدانو په روی او برکت درحمت او برکت غوښتنه د ځان او خپلو اقربا وواو د افغانانو تر منځ د صلح او اتفاق او د گران افغانستان د ترقی او ابادی دپاره وکړې.

اوم خندق یا جبل الصلاح :-

د اسلام لښکرو او غازیانو د جنگ د مخه د مشرکینو د لښکرو د مخ نیوی په غرض چه نهایته ډیر او سمبال شوی وه دلته خندق وکیښ د خندق د کښلو په جریان کښې د حضرت محمد علیه السلام دوی معجزی ظاهری شویدی یو دلوی سخرې ماتیده د انحضرت علیه السلام په مبارکولاسو او بل ډوله اشر د صحابه وو مړول په یوه ټکی د ډوډۍ د هغه تفصیل د اسلام د تاریخ په کتا بونو کښې ولولی. نو د دغه خندق په ساحه کښې شپږ مسجدونه بنا شوی وه ، ولی په را وروسته کلو کښې د سعودی دولت د هغه شپږو مساجدو پر ځای یو پراخ مسجد اباد کړیدی. د هغه لیدل او په هغه کښې د مسجد د تحیې دوه رکعت دیا ده مه باسه د دغه مبارک کو اما کڼو چه د اسلام د تاریخ جز دی لیدنه که دی توان درلود دیا ده مه باسه.

د حج پام لرنه :-

محترم لو ستونکو د دې کتاب باید همیشه احتیاط وکړې او د هر ډول گناه او ناوړه عمل څه ځان لری و ساتې ځکه چه د گناه تاریکی د نیکو اعمالو روښنایی مکدره کوی نو حلال خورل-رشتیا ویل په معاملاتو کښې ، او د خدای د مخلوق سره هم دردی او محبت او د تکبر او غرور څه ځان ساتل او د ښکاره او پټو نارو اعمالو ځان گوښه ساتل په او رادو کښې -د دعا او دیني وظایفو کښې معنوی قوت او تاثیر ایجاد وی نو د حج په وخت کښې او تر هغه وروسته باید د خدای صالح بنده و اوسې او د نفس او هوا مطابعت به نکوي په اخره کښې زه ډیولو محترم لو ستونکو دپاره خالصانه دعا کوم چه الله جل جلاله دی دوی ته توفیق پر ښو اعمالو ورکړی او خدای دی قبول او مبرور حج په نصیب کړی او خاتمه دې پر نیکو اعمالو ش

زه عاجزه هم ستاسی شه دنیکی او رحمت ددوعا هیله مندیم . وسلامُ علیکم ورحمةُ الله وبرکاته
الحمدُ لله الحمدُ لله الحمدُ لله تقبلُ منا هذا انک انت سمیعٌ علیمٌ وعلی الله علی سیدنا محمدٍ وآله واصحابه اجمعین برحمتک
یا ارحم الراحمین .

دغه کتاب ختم سو دربیع الاول په دریمه دجمعی ورځ د ۱۴۳۰ هجری قمری کال - فبروری ۲۷ د ۲۰۰۹ عیسوی کال.

ما خذونه: ددی کتاب دلیکلو په موخه می ددی لاندی ماخذونه استفاده کړیده:--

۱:- تفسیر کابلی -ترجمه و تفسیر مولانا محمود حسن (دیو بندی) ارواح دې بناد وی

۲:- دقرآن مجید ترجمه او تفسیر په بڼستو ژبه کښی د سعودی دولت له خوا ترتیب شویدی

۳:- خلاصته المناسک مؤلف الحاج ملا عبدالغنی اخند افغانی کندهاری، ارواح دې بناد وی

۴:- حج او عمره لیکوال عبدالعزیز بن عبدالله، ترجمه:- نظام الدین عبدالجبار (شایق)

چاپ او خپرونه د سعودی دولت داوقافو او اسلامی چارو وزارت.

۵:- نماز کامل مرتب خلیل الرحمان نعمان مظاهری او مترجم مولانا محمد شهادت سروانی ارواح دی بناد وی.

۶:- د حج او عمری قدم په قدم رهنما په انگلیسی ژبه.